

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.

Inseratni Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notica, poslane, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zensitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrileno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:	V mesecih:
celoletno naprej plačan K 800—	celoletno K 480—
polletno 150—	polletno 240—
3 mesečno 75—	3 mesečno 120—
1 25—	1 40—

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 30% po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in sadostno frankovane.

Rekopisov se ne vrača.

Današnja številka velja 2 kroni.

Poština plačana v gotovini.

Dr. Ig. Rutar:

Okrnjeni občinski zastopi.

Vsled razveljavitve vseh komunističnih mandatov so nekatere občine izgubile večje ali manjše število občinskih zastopnikov. Razveljavljanje komunističnih mandatov v javnopravnih zastopstvih je izjemen čin, ki ga je država storila v cilju svoje samoobrambe proti komunističnemu terorju, ki se je začel praktično preveč udeleževati. Na ta izjemen slučaj zakonodajalec v občinskih volilnem redu še ni računal, torej iščemo zamen v občinskem volilnem redu zakonitih določil, ki bi se dala uporabiti na take izjemne razmere. Pa tudi zakon o zaščiti javne varnosti in reda v državi, ki je neposredna zakonita podlaga za razveljavljanje komunističnih mandatov, je prekloničen. V členu 18. samo pove, da pripadniki komunistične stranke izgube svoje javne funkcije. Kaj naj se postavi na njihovo mesto, pa ne pove.

Za upravna oblastva pa je ravno to vprašanje najbolj pereče, kako naj se popolnito te korporacije ali kaj naj se sploh stori. Doživljamo do sedaj razpis nadomestnih volitev. Po neki časnikarski vesti je ta razpis zopet ukinjen. Vlada torej ni na jasnem, kaj naj stori, in je zašla v dilemo.

Oglejmo si najprej nadomestno volitev. Občinski volilni red nadomestnih volitev sploh ne predvideva, ker je nadomestna volitev v proporcijem in z volilnimi listami nezdružljiva. Proporcija volitev od vse mandate dotičnega volilnega telesa za celo volilno dobo in poskrbi obenem še za primerno število namestnikov: vsaka nadomestna volitev je torej odveč. Ako bi se vsled razveljavljanja komunističnih mandatov odredila za popolnitev izpraznjenih mest nadomestna volitev, bi taka volitev pomenjala tudi kumulacijo glasov, ker bi vsi volilci, katerih glasovi niso bili razveljavljeni, volili dvakrat. To bi bilo proti principu enake volilne pravice, na kateri je zgrajen novi občinski volilni red. S stališča volilnega reda se torej nadomestna volitev nikakor ne da upravičevati in spraviti z njim v sklad.

* Ta članek smo priobčili že 18. t. m., a je pomotoma izostal ves konec, vsled česar je bil nerazumljiv. Zato priobčujemo danes ta članek vnovič. Uredništvo.

Druga verzija zahteva, da se dotični občinski zastopi razpuste in razpišejo nove splošne volitve. Za razpust občinskih odborov bi bila pač dana zakonita opora v občinskem zakonu. S formalnopravnega stališča bi bil pač ta izhod edini, da se popolnito občinski odbori po prelopu občinskega volilnega reda. Nastane pa vprašanje, če naj bo razveljavljanje komunističnih mandatov zadosten in upravičljiv zakonit povod za razpust občinskih zastopov. Razveljavljanje komunističnih mandatov je smatrati vsekakor za kazensko odredbo. Ali naj zaradi komunistov zadane enaka kazni tudi ostale občinske zastopnike in volilce? In ako se razpišejo nove volitve, bodi seveda komunistični volilci ravno tako kakor vsi drugi zopet volijo, da, dana jim bo tudi možnost, da popolnoma nespokorni pod drugo novo označbo volilne liste zopet izvolijo svoje komunistične zastopnike. Čemu je bil potem zakon o zaščiti javne varnosti in reda v državi sklenjen, ako je prisiljena državna uprava sama, da na tak način obide njegove določbe? V slučaju takega razpusta občinskega zastopa bi vse izvoljene zastopnike in občinske volilce dotičnih občin zadel povsem ista kazni, da se jim razveljavijo mandati in glasovi, samo da bi ene zadela malo prej, druge pa malo pozneje. S takimi razpusti občinskih zastopov in z razpisi novih splošnih volitev bi se torej po eni strani kaznovali povsem nedolžni državljani, ki se niso prav nič pregrešili proti zakonu o redni radu, po drugi strani pa bi oddadle kazenske sankcije prav za one, za katere so izrečene.

Vprašanje quid iuris je menda odveč, vprašamo raje quid faciemus. Vsaka kazenska sankcija mora biti primerno opredeljena, da se ve, kaj z njo začeti. V naših kazenskoopravnih predpisih imamo obsežne tudi posledice kazenskih obsoj, ki so vezane na gotovo dobo. Člen 18. zakona o redni radu je v sedanjih oblikah samo akademičnega značaja, za praktično uporabo se je izkazal neuporaben, kakor je razvidno iz gorenjih izjav. V ta člen naj se sprejme dopolnilo, za koliko časa se izreče izguba javnih funkcij (na primer za celo dotično volilno dobo), dalje pa tudi določilo, da preidejo vse pravice in dolž-

nosti dotičnih javnih zastopstev na ostale izvoljene člane omenjenih korporacij brez ozira na število, ki ostane. Šele na ta način bo kazensko razveljavljanje komunističnih mandatov postalo učinkovito.

Opustiti bi bilo torej tako nadomestne volitve, kakor nove splošne volitve občinskih zastopov, le-ti pa naj vrše svoje funkcije okrnjeni, kakor so.

Soetnik na razaurkanem morju.

(Po kongresu jugoslovanskih novinarjev v Splitu.)

Kdor ni a priori fanatičen strankar, ki vidi državne interese le v interesih strankarske politike, mora priznati, da se je v naši domovini grešilo mnogo na račun Jugoslovanstva ravno s strani, ki je po volji politične usode najbližja pojmu države. Grešilo se je na vseh koncih in krajih, grešilo se je danes le s to razliko, da je danes greh večji nego je bil v času, ko se je stara plemenska - politična tradicija v trenutni otmotici osvobodila borila s novo bodočnostjo celokupnega naroda. Neposredne posledice teh grehov so naš notranje - politični pretresalji, za katere je inozemski politični barometer silno občutljiv.

V nasprotju s tem priznanjem pa je treba ugotoviti, da ti politični grehi niso okužili vseh delov naše sedanje kraljevine. To se ni zgodilo po zaslugi nobenega od nas, ampak po zaslugah narodno zavesti onega dela našega naroda, ki je do najnovejšega časa trpel pod italijansko okupacijo.

To je naša divna Dalmacija, ki je že davno pred svetovno vojno razvila prapor popolnega narodnega edinstva. Ona Dalmacija, ki nam je dala odlične bojovnike za našo narodno in politično svobodo, ona Dalmacija, katere narodno-politični značaj je danes popolnoma jugoslovanski.

Lep in koristen je bil torej sklep Jugoslovanskega novinarskega združenja, ki je na prijazno povabilo anitškega župana g. Iva Tartaglia sklical prvi kongres jugoslovanske novinarske organizacije v Dalmaciji, v našem bodočnosti polnem Splitu. Novinarski kongres v Splitu, ki so se za udeležbo novinarji iz vseh delov naše kraljevine ki so zastopali vse naše politične struje, je bil predvsem sijajna manifestacija našega državnega in narodnega edinstva. V primeru s tem rezultatom je stanovski napredek novinarjev pravzaprav le meho ozadje velike jugoslovanske manifestacije, ki pomeni nov datum v zgodovini naše narodne in državne konsolidacije.

Ideja Jugoslovanstva je v Dalmaciji alfa in omega vsega javnega političnega življenja. Malštevilni nezadovoljenci, ki jih je ustvarilo reakcionarno partizanstvo po vzgledu nerealne politike v notranjosti države, so kaplja v morju splošnosti. Realno razumevanje politike naših Dalmatincev izključuje vsak večji poskus razdora s katerekoli strani. Narodna morala Dalmacije, ki se je pod tujo upravo utrdila kakor nikjer drugod, je najznamenlj-

vejša prorokinja za bodočnost. Dalmatince je Jugosloven s dušo in telesom. Jugoslovensko mišljenje dalmatinskega inteligenta, seljaka delavca in ribiča odbija vsako plemenstvo in ne pozna nobene razlike med posameznimi deli našega naroda. Za Dalmatince je vsak Jugosloven, kdor je Srb, Hrvat ali Slovenec. Jugoslovenstvo Dalmacije ni formalno, ampak dejansko in pozitivno, ker je naravno in odkritosrčno. Velicina in moč dalmatinskega Jugoslovenstva se zrcali v narodnem značaju vsakega prebivalca, ki je brez razlike socialnega položaja državotvorno in zvesto svojim političnim principom. To Jugoslovenstvo je tako globoko, da se nehoti izražati tudi v formi: Povsod samo jugoslovanske zastave, nikjer samo srbska ali hrvatska, povsod navdušenje za državo, povsod odločna zavest celote.

Dalmatince je samozavesten in praktičen. V tem korenini tudi bistvo njegovega Jugoslovenstva. Težke življenjske razmere na skaloviti domači grudi, vztrajnost pri delu doma in v tujini so notranje vrednosti Dalmatince, ki sodi svojega bližnjega po njegovi delovni energiji. Zato izpolnjuje vse svoje državljanske dolžnosti in je prepričan, da je napredek države odvisen od pozitivnega dela vsakega posameznika.

In ta zemlja, na kateri prebivajo najzavrednejši Jugoslovenci, ki ne poznajo nobenega plemenskega egoizma in separatističnih tendenc, kjer je jugoslovanska državna in narodna misel spiritus agens vsega javnega delovanja, je takorekoč pozabljena od države. Volilni krogi, ki bi morali vedno gledati v bodočnost, skoraj ne poznajo naše Dalmacije, ki pomeni za nas predvsem v gospodarskem oziru izhod v širni svet. Dalmacija je čelo naše države, Split pa njeno oko. In kakor potrebuje človeški organizem žil dovodne in odvodne, da more funkcijonirati tako potrebuje Dalmacija žil s osrčjem države, da more vršiti svoje naravne funkcije v blagor celokupne države. Te žile so železnice, brez katerih je Dalmacija mrtvoudna. Ali ni žalostna dejstvo, da se more priti iz Beograda, Zagreba in Ljubljane v Split samo z ladjo? In vendar je Split na obali, ki vsebuje vse tehnične pogoje za izgradnjo naše velike ekportne in importne luke. Kar ni storila bivša Avstrija z ozikom na Trst in Reko, to mora storiti naša Jugoslavija. Problem jadranske železnice, ki ne bi vezala

Splita direktno z Beogradom, Zagrebom in Ljubljano, ni v interesu države in priča, da imajo razni spekulativni razlogi prednost pred resničnimi državnimi potrebami. Zato je mnenje po edinih strokovnjakov srbskega, hrvatskega in slovenskega plemena, ki se zavzemajo za kak drug izhod na svetovni gospodarski trg, pogrešno v smislu celote. Naše gospodarsko življenje je mogoče le v koncentraciji vseh gospodarskih energij in ne v ekspanziji konkurenčnega boja za gospodarsko hegemonijo v državi. Vsak na svojem mestu in vse za državo, to naj bo geslo tudi v gospodarskem oziru. Razne ovire se dajo premagati po vzgledu drugih držav, zlasti še, ker Trst in Reka začasno nista naša, drugi izhodi pa so le hipoteze v primeru dejanskih pogojev splitske luke. To v splošnem politično-gospodarskem pomenu države.

Specijelno dalmatinsko gospodarstvo razmere so kritične in zaslužijo največjo pozornost naše vlade. Sanačija teh razmer je v interesu države. Kamor smo prišli na obali in na otokih, povsod smo čuli pritožbe ljudstva, ki ljubi državo in ji zaupa, toda vsaj je samemu sebi najbližji. Ena največjih gospodarskih neprilic je pomanjkanje denarja, ki so ga povzročile naše finančne oblasti z izmenjavno, oziroma s odtentivno stare krone. Ljudstvo ni dobilo zadosti enakovrednega plačila nage sredstva, ampak le nizke odstotke. Gospodarski položaj bivših okupiranih kraljev v Dalmaciji je vsled tega ravnanja ogrožen. Vkljub temu pa ljudstvo v svoji narodni zavesti trdno zaupa v vladine obljube. Na Visu je pristopil k meni seljak, ki je videl že mnogo sveta in bil med vojno v Srbiji, ter mi je rekel: Ne poznam nobenega od vaših, toda vem, da ste prišli sem zato, da pišete, kako je pri nas. Vidite, da smo vsi, kar nas je tu, prispevali za vašo pogostitev, čeprav nam je hudo za vsak ko par. Zato vas prosim v imenu vsakega plačete, kakšen je naš položaj, kaj vlada še ni izplačala obljubljenega denarja, do katerega imamo pravico. Saj vemo, da ga dobimo, toda čakati ne moremo! Iz te preproste izjave je razviden duh dalmatinskega seljaka. Zato naj vlada ne zavlačuje po nepotrebnosti obljubljenega izplačila.

Poleg te neprilike so še druge. Peronospora je uničila vinograde za 80—90%. Seljaki bi radi popravili škodo, pa ne razpolagajo z denarjem. Ribiči nimajo mrež, pa ne morejo kupiti novih, ker nimajo denarja. Trgovci in obrtniki bi radi delali, pa ne morejo. Banke so prazne itd. Industrijska podjetja, kar jih je, so še vedno v tujih rokah, obdelovanje zemlje konservativno in neracionalno. Vse to kliče po hitri pomoči s strani države. Naj bi ne prehitel čas dobre volje merodajnih činitelev! Ljudstvo pričakuje v politični svobodi tudi svoje gospodarsko osvobodjenje.

Vkljub gospodarski zapuščeniosti je Dalmacija vzor narodne in državne

Slovenska čitanka za višje razrede srednjih in njim sorodnih šol.

(Sestavil dr. Ivan Grafenauer.) I. del. Cena 84 K.

Sketova čitanka za 5. in 6. razred je že davno pošla in je v marsičem zastarela. Zato nam je dobrodošla nova čitanka, ki jo je sestavil dr. Ivan Grafenauer s sodelovanjem dr. J. Bezjaka in dr. A. Breznika. Že bivša avstrijska vlada je poverila prvemu nalogo za sestavo take čitanke. Med tem je prišel prevrat in zbrano gradivo je bilo treba seveda izpremeniti in prilagoditi novim razmeram. Toda vkljub morda dobri volji se sestavljaavec s svojega bivšega mentaliteta ni mogel toliko povzpeti, da bi v pravičnem gradivu ločil vselej tisto, kar bi šolsko mladino ne le vzrajalo v jugoslovanskem smislu, marveč naravnost vračalo k »dobrim starim časom«.

Slovenski kmetje pridejo v irastih hlačah na dvor, da predlože cesarju svoja »gravamina«. Dvorjani jih nahrulijo. Toda plemeniti Habsburžan se ne zmeni za dvor in njegovo rogoviljenje, s sočutjem posluša slovenske težave, energično se zavzame za Slovence in njih pravice in jim ponudi svojo pomoč.

To pesem je dal natisniti g. dr. Grafenauer v svoji čitanki (str. 90), katera ima nalogo odkajati šolsko mladino v patriotičnem jugoslovanskem smislu!

V povesti, obsegajoči 14 strani (str. 159 čitanke), se nam tole pripoveduje:

Slovenski kmet-orjak, z Vrha doma, pride pozvan na Dunaj, v cesarsko prestolico. Cesar in ves Dunaj so v velikanski stiski. Slovenski orjak je še edino upanje cesarjevo in dunajskega mesta. Stopi v cesarsko službo, vrši občasne vredne čine in reši tako nadlogo cesarja in dunajčane. Cesar je blag, plemenit mož, se zavzema za slovenskega človeka proti vsem intrigam svojih ljudi, mu izkazuje dobroto, se pokovarja z njim v lepem dolenjskem narečju, ga obema, mu stiska roke itd.

Da bo ta povest, kakor že prejšnja pesem, ustvarjala veliko disonanco v duši mladega srednješolca, ko mu bo n. pr. profesor zgodovine razlagal, kako so občevali Habsburžani z našim človekom, če so sploh občevali, ni treba omenjati. Razen tega učinkuje poezija vse drugače na mladino kakor prozaične besede večkrat suhoparnega učitelja. Tudi če bi bilo res, da bi bil kak Habsburžan bela vrana in se tako ponižal kdaj do slovenskega kmeta, kakor se čita v čitanki, bi bilo treba pomisleka, predno se podate to

Jugoslovanski mladini. Kajti, mladina kaj rada generalizira in utegne obdati z nimbom popularnosti in naklonenosti do slovenskega ljudstva vse Habsburžane, a baš zdaj, ko živimo v prehodni dobi, je treba kazati mladini na drugo središče, okoli katerega se ima zbirati ujedineni jugoslovanski narod, ne na Dunaj in na habsburško vladarsko hišo.

Skratka v javno šolsko čitanko ta povest ne spada. Če je pa nujno potrebno, da se mladina iz estetičnih ali drugih ozirov seznanja s tem delom, dobro, naj se za natisne zase v posebni šolski izdaji, pa s precej dolgim predgovorom, kjer se poda, kaj je pretrpel naš narod uprav pod habsburško vladarsko hišo, kako je propadal in kako mu je pretil vsled lastne zaslepljene navdušenosti za Habsburga popoln propad. Kratko »simbolično« opazko sestavljačvevo (str. 307) bo na večina ne le prezrla, marveč ji tudi ne bo sledila.

Če se mi oporeka, češ, da je gor omenjeno pesem zložil sam Aškerc, odgovorjam, da zloži včasih tudi najnevernejši pesnik najsvetejšo pesem. Aškercu se je mogoče — anodiktčno tega ne trdim — potrebno zelo vroči kako drobno Habsburžano, da prikrije s tem svoj panslavizem, rusofilizem in realno jugoslavizem. Ker Aškerc ni mogel v onih težkih časih doma z resnico na dan, jo je šel poro-

dat na Jutrovo. Pravo »ljubezen« Habsburžanov do slovenskega ljudstva je pokazal v svojem »Kaznovanem pašcu«. Toda najsi bo že kakršen koli motiv za postanek te Aškercove pesmi ali omenjene Levstikove povesti, nedvomno je, da bo mladina niti v čitanki priobčeni deli napak razumela in se ogrevala za »dobre stare čase«.

V Sketovi čitanki se nahaja krasna oda Gregorčičeva na predzadnjega Habsburžana. Tudi Grafenauerjeva čitanka se peča na 15 straneh v ugodnem smislu s Habsburžani, dočim naše dinastije niti ne omenja nikjer. Toda Grafenauerjeva čitanka je jugoslovanska in v jugoslovanski čitanki slavo peti popularnosti in dobrotljivosti Habsburžanov, na drugi strani pa niti z besedico omeniti vladajočih Karađorđevićev, se mi zdi, da ne rabim hujšega izraza, — vsaj netaktno. Netaktno posebno zato, ker je nas še pred kratkim ta dinastija, ki je našega rodu in naše krvi, iztrkala iz stoletnega habsburškega hlapčevanja . . .

Med baladami opazim v čitanki na čelu sledečih slovenskih balad nemško umetno balado pesnika Gottfrieda Aug. Bürgerja. Čitanka nosi naslov »slovenska«, ergo nemška, in celo umetna, balada ne spada vanjo (k večjemu zadaj med Onomnami, če se hoče pokazati historični razvoj slovenske balade). Na ta način pa se

kaze le revščina slovenskih baladnih pesnikov.

Italijanska »Božanstvena komedija« zavzema v čitanki kar 21 strani! In potem še zabavljamo dan na dan italijanski kulturi? Če nas sliši Glunta, ki je pred tremi — štirimi dnevi vrh Snežnika, kamor je zapičil veliko italijansko zastavo, proslavljaj Danteja kot prvega imperialista, pokaže samo na pričujočo Grafenauerjevo čitanko in — basta.

Vsak narod ima nekaj, v čemer nadkriljuje druge narode, ima nekaj specialno svojega. Slovani imamo, čimer se lahko pobahamo pred ostalim svetom, najbogatejše in najlepše narodno slovo. Tu je naša lepa stran, za katero nas lahko zavidajo naši sosedi Italijani. In to stvar bi bilo treba v pričujoči čitanki spodobno poudarjati. Kajti če sami ne znamo ceniti lastnih svetlin, kako naj silimo sosede k temu.

Sketova čitanka je važnost našega tradicionalnega slovo, dasi ob postanku še ni imela toliko gradiva in klasičnih zbirk na razpolago, kakor jih je danes, še precej poudarjala in v razpravah in v primerih. A Grafenauerjeva mesto da bi napravila v tem koraku naprej, očito zanemarljivo pomen našega narodnega blaga in daleč zastaja za Sketovo čitanko.

Par narodnih pesni in nekaj posameznih drobcev, ki med umetnim bla-

publiki, njemu jugoslovenstvo pa je pravi svetnik na razburkanem morju političnih notranjih razmer. Jugoslovenska ideja, ki je za marsikoga le moda ali trgovina, bi morala biti za vsakega Srba, Hrvata in Slovenca pogosto konstruktivno delo, živ in do-

bi je neobdobje v naši krani. Dama. Naj bi njena čistost in svetloba obvela tudi drugo delo naše kraljevine in tako rešila nagod za državo od plemenite nevarnosti. Zveza jugoslovenskih Dalmatijev. Ivan Podgorac.

Politične vesti.

— **Prezidentski demokratski klub** pri Pašicu. Kakor smo že včeraj javili iz Beograda, je predsednik demokratskega kluba g. Davidović včeraj posetil predsednika radikalnega kluba g. Pašica, da mu razloži stališče demokratskega kluba v vprašanju akcije g. Stojana Protića. Pašić je podal g. Davidoviću zadovoljivo izjavo.

— **Vrnitev Protića v Beograd.** Stojan Protić se je v torek vrnil iz Vojvodine, kjer je bil na informacijskem potovanju. V kratkem bo odšel v Kruševac, da se sestane s svojimi tamnimi prijatelji. Začetek njegove akcije se pričakuje začetkom oktobra, ko bo izšel njegov list »Radikal«.

— **M. Dakovićeva skupina** izhaja iz Beograda, 20. septembra. Danes je bila v Podgorici konferenca mnogorazporedne skupine g. Marka Dakovića, ki je znana pod imenom »demokratska neodvisna demokratska omladina« in ki je imela največje zastopnike v Easa dolgotrajne borbe s režimom kralja Nikole. Njen cilj je nedolženje Srne gore z Jugoslavijo. Pri zadnjih političnih je radi trenutnih aspektov komunistov in radi politične neizvežanosti mnogorazporedne naroda ta skupina dobila samo enega poslanca. Danes je ta skupina proučevala vprašanje likvidacije svoje skupine.

— **Nova Evropa.** Zagreb, 16. septembra 1921. Sastavši se, nakon godine dana od osnivanja »Nove Evrope«, na dogovor, u Zagrebu (od 8. do 12. s. m.), pokretači »Nove Evrope« — od kojih su došli, iz Beograda: J. Cvijić, I. Sekulić, M. Grol; iz Skoplja: Tih. Ostojić; iz Bosne: Kolbe; iz Slovenije: M. Murko; iz Pitomice: iz Zagreba: J. Benčević, B. Ivić, V. Novak, I. Popović, M. Kostrenčić i M. Čurčin — odobrili su u svemir pravac i način uvođenja časopisa »Nova Evropa«. Zaključujući želju, da se po mogućstvu još radikalnije ističu sadašnje stanovište i smer u pojedinim pitanjima naše spoljne in unutrašnje politike. Raspravljajući o budućem radu, svi su se složili u tome, da »Nova Evropa« — budući od početka zamišljena i osnovana kao pokret, nesamo kao kulturno-politički časopis — ima sada da podje korak dalje, i da kao grupa uzme aktivnog učestvovanja u praktičnoj politici i javnom životu. Diskutovano su mogućnosti ove organizacije, i utvrdjeno su one tačke programa čijem uvođenju treba odmah pristupiti. Pokretači, koji su priznali i pristali na mišljenje, da svakome od njih »Nova Evropa« i njeni ciljevi da budu među brigama najpreča. Prvičnu sasad na sebe izvesne odgovornosti obaveze, učestvovali življ u pisanju samog lista, i sastajali se češće in u određenim razmjerima vremena. Na sastanak i dogovor iduće godine, kada će se izneti i formalan predlog za organizovanje članova, biće pozvani osim pokretača i poverenici i saradnici »Nove Evrope«. Medjutim će se pripremiti sve što je potrebno za taku organizaciju. — Za uredništvo »Nove Evrope« Marko Kostrenčić.

— **Baroš in Delta** pripadeta Jugoslaviji? Zagrebški »Hrvat« poroča iz Bakra, da v dobro informiranih krogih za Reki govora, da je bila dne 17. t. m. v Opatiji konferenca italijanskih in jugoslovenskih delegatov, na kateri so

je sklenilo, da ima Baroš in Delta pripadati Jugoslaviji, Sušak pa se ima evakuirati. Isti list javlja dalje: V zvezi s sklepi opatijske konference javljajo iz Reke, da se Zanella vrača iz Rima in da bo dne 25. t. m. sestavil vlado roške države.

— **Barometer za vreme v Beogradu in Rimu.** »Edinost« pravi, da je »Vreme« Gfaliac nekaj politični barometer. Po razmerah v njej se lahko sklepno, kakšno vreme je v Beogradu, oziroma v Rimu. Dokler ne zavladata v tej državi varnost in mir in preneha vsako nasilje nad našim ljudstvom, se ne more govoriti o kakih temeljnih stikih med Italijo in Jugoslavijo.

— **Tudi za nas.** Predsednik prazniške volesajne M. Boháč piše v »Narodni Politiki«: Cela vrsta industrijskih panog je razprodala svoje zaloge, tiščin deklavem se je zagotovila ekvivalenca, država pa je na dobrem z milijoni za podporo brezposelnih. Sejem se je vršil v znamenju češkoslovaške državne ideje. Ljudstvo je utrujeno od večnega politiziranja in zahteva dobro narodno gospodarstvo in iskreno voditeljstvo. Ljudstvo hoče dele in red. Deviza sedanosti je: živeti in pustiti živeti. Svrtaštvo in neozglasje morata izginiti.

— **Masaryk o svojem delu.** Ob politiki svojega obiska v Brnu je izjavil predsednik Masaryk: Spominjam se na svoje politično delovanje v mladih letih. Kar sem storil v zgodovinskem času naših bojev za svobodo, ni nič drugega nego to, kar sem hotel doseči: Koristiti svojemu narodu s tem, kar je bilo za narod potrebno in najboljše možno. To je tudi danes in vedno dolžnost nas vseh. Ako se nam sedaj ne nudi tako velika prilika kakor med svetovno vojno, zato je naša dolžnost ravno tako resna in pomembna. Naša revolucija je imela uspeh. Izgleda, da naša država, svobodna češkoslovaška republika in demokracija bomo dosegli le z delom, s politično uvidenostjo, s socialno in narodno pravdnostjo.

— **Masaryk o Rusiji in Češkoslovaški.** V »Petit Parisien« opisuje Richepierre svoj obisk pri predsedniku Masaryku in prvi med drugim: Masaryk in Beneš sta prepričana, da rešitev ruskega naroda ni odvisna na od kakor nekoli zunanje akcije in ne od notranje revolucije. Emigranti izven Rusije in politične stranke v Rusiji so tako raztresene, da ne morejo sestaviti vladne moči. Masaryk una na neodni razvoj boljševizma, katerega konakt s fašizmom, ki hoče pomagati stradalnim, bo povzročil hitrejšo evaluacijo na demno. Glede Češkoslovaške je Masaryk optimisti in se ne boji boljševske nevarnosti. Ruski vpliv, ki je prejel deloval na skrajno levo, je lažniti. Masaryk je izjavil: Naši komunisti so samo socialisti. Obiščite Smele in se boste prepričali. Nadalje je izjavil Masaryk: Slovaškega naroda ni. To je iznajdba madžarske propagande. Češki so naprednejši od Slovkov, ki so jih Madžari sistematično držali v nevednosti. Na Slovaškem ustanovljamo šole in moramo čakati na posledice. Prihodnja generacija ne bo poznala nobene razlike med dvema vejama enega naroda.

— **Ruski list v Podkarpatski Rusiji.** V Užhorodu prične izhajati »Karpatoruski Kurir«, katerega lastnik in urednik bo dosedanj urednik »Keleti Ujsaga« Arpad Juhač.

— **Italija in mala antanta.** »Agremier Tagblatt« poroča iz Beograda, da je italijanski poslanik grof Manzoni posetil ministrskega predsednika Nikolo Pašica ter mu pojasnil stališče

svoje vlade glede vprašanja mala antanta. Izrazil m je tudi neke predloge glede luke Baros in italijansko-jugoslovenske trgovinske pogodbe. Verjetno je, da bosta v slučaju potrebe posredovali v madžarski Italija in mala antanta.

— **Održava cerkvenih praznikov v Pragi.** Češki Slovinci poročajo, da je praški občinski svet odpravil cerkvene praznike 16. maja, 8. septembra in 8. decembra. Mesto njih je uvedel 1. maj, 6. juli in 26. oktober.

— **Prazna beseda italijanskih nacionalistov.** »Era Nuovac« apelira na dobro voljo Jugoslovcov v Italiji in izjavlja, da je treba obžalovati nasilja nad Jugoslovenci, napram katerim je potrebna resna politika vlade in ne samovoljne akcije državljani. Nadalje priporoča jugoslovenskim voditeljem spremembo politične taktike, kar bi po njenem mnenju pripomoglo najbrž do urbenišenja obrambe jugoslovenskih interesov v Italiji. Končna govori o veliki razliki položaja Jugoslovcov v bivši Avstriji in sedaj v Italiji, ki je velesila in ki more braniti lastne interese pred vsaki napadi in ki je ne bo mogel uničiti noben »mazač«, podkupljen od nesramnežev iz Zagreba in Ljubljane. — Tako piše »Era Nuovac«. Zljudino pri tem lista je to, da članke pri vseh napadih na Jugoslovence so izraz »mazač«, kar prica, da je članek vedno ena in ista oseba, ki piše danes za spoznanje, jutri pa za boj z bombami in granatami.

— **Senator Salata proti avtonomiji saskih in romanijskih.** Senator Salata je v razgovoru s poročevalcem »Messaggera« izjavil, da vprašanje avtonomije saskih in romanijskih ne bo nikdar resno proti interesom italijanske države. To je povedal že ponovno tako Nemcem kakor Jugoslovcem. Vlada zavzrta z ogorčenjem vse separatistične tendence in bo skrbela za to, da se na skrajnih novih mejah udeležuje enotnost države. Kakor je treba zavreči vsako misel »države v državi«, tako se tudi ne more misliti na kake drugačne eventualne avtonomistične odredbe za skupine ali ozemlja druge narodnosti. Predvsem pa je treba skrbeti za splošen blagor države od Brennerja do Snežnika.

— **Italijanski zlorabljajo Dantejevo ime.** »Corriere d' Italia« poroča, da je dospel v Moskovo znani vodja italijanskih klerikalcev Sturzo s poslanstvom da Gasperijem in Iscinijem, kjer so se vrtili dolgi razgovori z baveškimi klerikalnimi voditelji.

— **Journal des Debats o papeškem pismu** proti italijanskemu nasilju v Istri. »Pierre de Quiriel« objavlja v »Journal des Debats« članek o znanem papeškem pismu. Pisce se uvodoma pritožuje, da niso vsi italijanski listi priobčili papeškega pisma in nadaljuje: »To pismo ima toliko pomen za razmerje med Italijani in Slovenci v Julijski Benečiji in za odnosa je med Italijo in sveto stolico, da ga ne moremo prezreti. Papež obseja v tem pismu z živahnostjo in energijo, ki nas preseneča, a je zelo upravičena, razmere, v katerih se nahaja slovensko in hrvaško duhovništvo v Trstu in v Istri radi fašistovskih nasiljev. Papeška beseda ni pretrana. Ona izpoveduje natančno resnico, kakor tudi, da so ljudje zelo slabih namenov kruto preganjali duhovnike, ki nimajo druge krivde, kakor da so iste narodnosti in govore isti jezik kakor verniki. Ti duhovniki, ki ljubijo in branijo ljudstvo, katero jim je bilo izročeno od zakonitega cerkvenega oblastva, so postali žrtve krvavih surovosti in vsakovrstnih žalitev.«

— **Madžarska propaganda v Ameriki.** »Slovenska Politika« v Bratislavi poroča, da predava na »Institute of Politics« tudi madžarski grof Teleky, ki ga pa v Ameriki ne smatrajo za resnega. Po odstopu Wilsona so Madžari popolnoma spremenili svojo politiko napram Ameriki. Praznujejo vse ameriške praznike ter pošiljajo Hardingu in njegovi soprogici razna darila. Na Dunaju izdajajo angleško pisani list »Reconstruction«, ki napada redno malo antanto in Češkoslovaško. V Budimpešti financirajo dopisni urad zveze iredentističnih organizacij. Urad vodi dr. Aleksander Kristić, ki ureja je tudi revijo »The Hungarian Nation« in »East European Press Service«.

— **Madžarska in Slovenci.** V »Pester Lloyd« piše bivši madžarski znanstveni minister dr. Gratz o načelnem stališču Madžarske napram Slovencem. Med drugim izve, da je bilo eno glavnih vzrokov razvoja politike madžarskih državnikov vsemerno Madžarske napram Slovencem, ki obkroža Madžarske na severu in na jugu. Dr. Gratz priznava, da so bile madžarske metode napačne in pravi, da je ostal problem isti, ki je pa sedaj še nevarnejši za Madžarsko. Obeto neovdane Madžarske je za svoje slovenske narode povzročila.

— **Podpisuje novo državno 7 % posojilo!** Dr. J. A. Manoj.

Telefonska in brzojavna poročila.

Zanimive konference fin. ministra dr. Kumanudij a.

— **Beograd, 21. septembra.** (Izvirno.) Finančni minister dr. Kosta Kumanudi je včeraj ves dan nadaljeval konference z zastopniki bank, trgovcev, industrijcev in gospodarstvenikov. Teh konference so se udeleževali zastopniki iz Beograda, Zagreba in Ljubljane. Zastopniki trgovcev so odločno vztrajali in zagovarjali stališče, da bodi trgovina z devizami in valutami vezana in pod strogo kontrolo. Poudarjali so da je bila svobodna trgovina z devizami in valutami edini vzrok za katastrofalnem padcu dinarja. Nasproti temu so zastopniki bank podprli od neke skupine industrijcev, trdovratno zagovarjali in zahtevali popolno svobodo trgovine z devizami in valutami. To je edina pot in rešitev za izboljšanje naše valute.

Po dolgih diskusijah, ki so bile mestoma zelo živahne in burne, je bil dosežen sporazum v tem pravcu, da je bila odobrena vsebina naredb, katero je finančni minister sprejel in jo bo na današnji seji ministrskega sveta predložil v nadaljnjo razpravo.

Davidović, predsednik demokratske stranke pri Pašicu.

— **Beograd, 21. septembra.** (Izvirno.) Na podlagi naročila glavnega odbora demokratske stranke je včeraj dopoldne posetil predsednik demokratske stranke g. Ljuba Davidović predsednika radikalne stranke g. Nikolo Zasića. Razgovor je bil med obema politikoma zelo dolgotrajen. Oba šefa sta se razgovarjala o aktualnih vprašanjih zunanje in notranje politike. V vseh vprašanjih sta načelno soglašala, posebno v vprašanjih izvedbe ustave. Razgovor je bil tudi o akciji Stojana Protića. V tem pogledu je pričakovali rešenje odbora radikalne stranke.

— **Beograd, 21. septembra.** (Izvirno.) Današnja vost zagrebškega »Jutarnje lista«, da g. Nikola Pašić se včeraj ni nikakor razgovarjal z g. Ljuba Davidovićem, je povsem neresnična. Tudi navedba vzroka ni resnična, kajti radikalni klub včeraj dopoldne ni imel nikake seje, kar bi bilo vzrok, da ni bilo razgovora med obema voditeljema, kakor to navaja omenjeni list.

ZAHVALA SLOVENSKIM KMETOV SRBSKIM BRATOM.

— **Beograd, 21. septembra.** (Izvirno.) Ob raztanku so slovenski kmetje poslali svojim srbskim bratom iskreno zahvalno pismo, v katerem odkrito in bratsko priznava svoje veliko in nepriznaničeno ožarjanje nad bratsko gostoljubnostjo plemenitega srbskega naroda. Zahvalno pismo poudarja, da slovenski kmetje smatrajo za prijetno dolžnost izreči najsrečnejšo zahvalo srbskemu narodu na veličanstven, srčnem in bratskem sprejemu. Znana je bila srbska gostoljubnost že popreje. Povodom našega obiska pa smo se uverili, da je vsaka srbska hiša kar tekmovala med seboj, kako da sprejme nas Slovence. V istini mi Slovenci smo se počutili v srbski hiši kot v svoji hiši. V pismu se nadalje slovenski kmetje iskreno in bratsko zahvaljujejo vladni uradništvu, okrožnim in srečnim načelnikom, vsem kulturnim, političnim in gospodarskim korporacijam ter celumu srbskemu narodu, pismo zaključuje: Zivel plemeniti srbski narod! Slovenski kmetje so v resnici odhajali iz bratske dežele s prepričanjem, da je srbski kmet plemenit, iskren in ljubeznjiv.

SEJA ZAKONODAJNEGA ODBORA.

BORA.

Vprašanje pristojnosti.

— **d Beograd, 20. sept.** Danes dopoldne ob 10.30 je podpredsednik zakonodajnega odbora dr. Zerkjav otvoril plenarno sejo zakonodajnega odbora. Najprej so se prečitali zapisniki prejšnjih sej. Posl. Gjonović je vprašal, koliko uredb je došlo v zakonitem roku in koliko je bilo vloženi pozneje. Predsednik je opozoril na izdane seznane došlih uredb, ki so izšli v »Službenih Novinah«. Dalje je predsednik dal v razpravo določitev dnevnega reda za prihodnje seje; s tem v zvezi so se načelo vprašanje o pristojnosti zakonodajnega odbora. Vlada je namreč vse načrte o centralni upravi predložila državnemu svetu. Tu so se pojavili dvomi, ali more odbor te načrte takoj vzeti v pretes, ne da bi se prej predložili narodni skupščini. Nastala je v tem vprašanju daljša razprava. Gg. Marković, Kurbegović, Gjonović in dr. Dulibić so dokazovali, da se mora vsak zakonski pred-

Naredba vsebuje pravilnik o trgovanju z devizami in valutami. Po tem pravilniku imajo pravico trgovati z devizami in valutami banke s pet milijoni osnovne glavnice, prvotni načrt je bil z enim milijonom. Vse te domače in inozemske banke bodo vodile trgovino z devizami in valutami pod kontrolo posebnega odbora, v katerem bodo zastopani predstavniki finančnega ministrstva.

Naredba vsebuje tudi določila o reviziji naših borz. Borzni posli bodo poverjeni posebnim strokovnjakom, izključeni so borzni senzali.

Konference so se končale ob 7. zvečer. Po konferencah je imel finančni minister dr. Kumanudi daljše razgovore z bivšim finančnim ministrom dr. Vojo Voljkovićem in z ministrom dr. Krizmanom. Danes na dopoldanski seji ministrskega sveta pride naredba o izboljšanju naše valute v razpravo. Pričakovati je, da bo naredba še v neaterih točkah predručena in končno revidirana.

log predložiti skupščini, ki mora odločiti, ali se o njem postopa po skrajnem postopku v zmislu člena 133. ustave ali se dotični zakonski predlog predloži zakonodajnemu odboru. Poslanec gg. Jovanović in Popović sta dokazovala, da je člen 133. popolnoma jase, ker odreja, da se morajo oni zakonski predlogi, ki se tičejo izenačenja zakonodajstva in uprave, preko predsedništva izročiti zakonodajnemu odboru.

Poslanec dr. Dulibić je predlagal, naj se vprašanje, kateri zakonski predlogi spadajo v kompetenco zakonodajnega odbora in kateri ne, predloži v razpravo skupščini, da ona odloči o pristojnosti zakonodajnega odbora. Predsednik je naj to zaključil razpravo s tem, da bo odbor o tem vprašanju odločal tedaj, ko bo dobil dotični vladni zakonske predloge, kateri pa še niso došli. Opozicija je temu ugovarjala in zahtevala, da se takoj glasuje o tem, predsednik pa je prešel na razpravo o drugem vprašanju, ali more odbor posamezne uredbe izpremeniti tako, da jih več združi v eno. Sklenilo se je, da to lahko stori. Predsednik je nato ob 13. zaključil sejo in odredil prihodnjo za jutri ob 16. z dnevnim redom: volitev dveh podpredsednikov in tajnika in poročila prve sekcije o izvoznih carinah.

Zahvala Ogrska - republika

— **d Dunaj, 20. septembra.** Včerajšnji listi prinašajo čim dalje bolj gotovo pojavljajočo se vest, da se bo še danes proglasila samostalna Zahodno - ogrska republika, kateri bi načeloval poslanec Friedrich. S tem načrtom je v zvezi povratek polkovnika Lechnerja v Subotičo. Stevilo insurgentov je po rekrutacijah na Madžarskem naraslo na 20 do 30.000 mož. Po nekaterih vesteh sta poslanec Friedrich in Lingauer že prišla Zahodno - madžarsko republiko v Sopronju.

— **d Beograd, 20. septembra.** (R. B.) »Tribuna« poroča: Dunajsko časopisje javlja iz diplomatskih krogov, da Madžarska tajno mobilizira. Vse rezerve so poslanc v Sopronj.

Izgređ pred dunajsko borbo.

— **d Dunaj, 20. septembra.** Danes okrog poldnova se je zbralo na Schottenringu poleg borze dva do tritisoč ljudi, večinoma članov krščanske socialnih strokovnih organizacij, da bi zahtevali, naj se borza izprazni in zapre. Varnostna straža je preprečila težje izgrede. Deputacija demonstrantov je odšla k policijskemu ravnatelstvu, kjer so ji izjavili, da so nastopilo za per vse nezakonitosti v špekulaciji. Povedali so, da je bilo na primer včeraj v okolici borze aretiranih 31 zakonitih kupčevalcev, da bi pa tak dogodek, kakor je današnji poskus, da bi se nasilno vdrl v borzo, mogli vzbuditi v inozemstvu zelo neugodno vtise. Deputacija je bila naprošena, naj vpliva na množico pomirjevalno. Radikalnejše elemente je varnostna straža razpršila.

— **d Dunaj, 20. sept.** Kakor poroča »Korrespondenz Herzog«, so pasantje pri današnji demonstraciji pred borzo pretepli več borznih obiskovalcev. 15 do 20 izmed njih je dobilo lahke poškodbe. Po 14. je bil zopet mir. Med demonstracijami se je na borzi nemoteno nadaljevalo poslovanje.

Državno investicijsko posojilo.

Najboljši odgovor.

Če prav ne moremo trenotno odgovoriti na laška nasilja tako, kakor bi bilo treba, vendar pa ne sega naša brezmoč tako daleč, da bi sploh ne mogli odgovoriti. Nasprotno, imamo zelo lepo priliko, da odgovorimo in lahko damo celo zelo učinkovit odgovor.

Brez vsakega dvoma je, da more vziti odrešenje za brate tam preko edinele od Jugoslovenov, ki se organizirani v enotni močni državi Delo za državo je torej istovetno s pripravo za maščevanje.

Sila države pa je zopet odvisna od njenega gospodarskega stanja od njenih strojev, od njene gospodarske bojne sposobnosti. Bistven predpogoj gospodarskega razvoja pa je dober promet, dobra komunikacija. Ceste in železnice so arterije gospodarskega življenja, brez cest in železnic propada gospodarsko življenje, propada država sama.

Vse to so tako jasno, da so to videli celo naši državniki, in sklenili sedemodstotno investicijsko posojilo, ki je namenjeno edinele izboljšanju našega prometa.

Ni pa zadosti, če so to videli le državniki, ves narod mora to spoznati, ker potem je šele zagotovljen uspeh posojila in s tem ozdravljeno naših prometnih mizerij.

Ne s stališča hladnorazračunajivih bankirjev, ki jih vabijo velike ugodnosti posojila temveč v imenu solz preganjanih bratov kličejo vsem, da se odzovejo vabilu države da podpišejo investicijsko posojilo.

Bolj kot vse besede, bolj kot vse geste in vse parade, bo prepričal uspeh posojila tujino, da smo za državo, da njena moč raste. Besede so po ceni in njih žvenk je slab, denar pa je drag in njegov žvenk prepričajoč. Zato podpisujte državno posojilo!

Rod opijativ kriči, ker ne odgovarjamo na laška nasilja z najbolj krepko besedo. Toda lažljivo je njih kričanje, če tudi sami ne store svoje dolžnosti, če ne podpišejo investicijskega posojila, ki je najboljši odgovor na vsa nasilja. Posojilo gradi državo, država pa da osvobodjenje.

Največja zapreka osvobodilnemu delu je nezadovoljnost. Ta izhaja zopet iz naše gospodarske kalamitete, katere oče je slab promet. Podpisujte posojilo za gradnjo železnice in cest, da damo razmah gospodarskemu življenju, da ubijemo nezadovoljnost.

Jedimo pod pezo naraščajoče draginje. Poiskujemo vse mogoče odredbe, pa nobena nam ne prinese dne rešitve, ki jo rabimo. Tudi draginja je odvisna od prometa in z delom za izboljšanje prometa smo stori prvi učinkovit korak proti draginji. Zato podpisujte investicijsko posojilo, zakaj ono nam da prvo uspešno sredstvo proti draginji.

Država nas poziva, da ji damo denar za izboljšanje prometa. Brate tam preko pa nas rote, da damo državi denar za osvobodjenje! Zato podpisujte posojilo in podpisimo ga toliko, da bo ustrezno i državi i bratom tam preko. Milijardo za svobodo bratov dajmo državi in ugled države bo narastel tako, da njen protest ne bo nikoli več brez moči.

Naj izpozna Italija, da je nasilje na Primorskem najboljša agitacijsko sredstvo za državo. Naj izpozna fašisti, da njih zločin jekleni našo poštenost in da damo državi po tržaških in istrskih nasiljih še enkrat toliko, samo da bo preje končano trpljenje Primorcev.

Vi vsi pa, ki kričite na državo, spomnite se enkrat tudi na svoje dolžnosti in idite med agitatorje za naše posojilo — da operete raz sebe pečat izdajalcev.

Najboljši odgovor na laška nasilja imamo v rokah, in maščevanje nad nas, če ga ne uporabimo!

Zagreb o investicijskem posojilu.

— d Zagreb, 20. sept. Včeraj je bila po inicijativi naših pridobitnih krogov v predsedništvu tukajšnje deželne vlade pod predsedstvom namestnika g. Demetroviča anketa o investicijskem posojilu. Udeležili so se zastopniki vseh naših pridobitnih krogov, bank, obrtniških, trgovskih in industrijskih organizacij in delegati trgovskih in obrtnih zbornic. Sklenilo se je, da se bodo vsi krogi živo poborili za to, da se vpisovanje državnega posojila izvede na čim najširši podlagi.

Državno posojilo — plodona naložitev prihrankov

Slaba navada se prav trmasto še vedno vzdržuje, posebno pri kmetijskih ljudeh, da hranijo večje ali manjše vsote denarja, katerih ne potrebujejo za vsakdanje potrebe, doma, dočim naj bi jih plodono naložili. Svoj denar spravljajo

večinoma jako nerodno. Skrivajo ga v posteljah, pod žimnicami, na podstrešju, v skednjih, pod slamo ali pod kake deske itd. Vsak dan se čuje, kako ti ljudje prihajajo ob svoje prihranke: nastane požar, ki jim vpepi težko nabrani denar; vtihotapilo se zlikavci in jim odnesejo prihranke, niži in podgane razglodajo papirnati denar, da izgubi vso svojo vrednost itd. Saj je polno takih žalostnih in smešnih dogodkov! V najboljšem slučaju pa leži denar brezplodno skrit, dočim bi, ako bi bil dobro naložen v kakih hranilnicah ali v državnih papirjih, bil bolj varno shranjen in bi nosil vsaj lepe obresti. Sedaj se nudi lepa prilika, da se ta denar kmetov lahko naloži plodono, ako se podpiše 7% državno investicijsko posojilo. Denar je varno naložen, ker jamči zanj država s svojo bogato imovino. Denar je pridobitno naložen, ker nosi sedem odstotne letne obresti. Za podpisanih 2000 kron državnega posojila dobi imetnik 140 K na leto obresti. Če je v zadregi, lahko lombardira obveznice, t. j. na obveznico dobi pri Narodni banki posojilo do trideset nominalne vrednosti, t. j. v našem primeru 1500 kron, za katero plača le 6% obresti, dočim dobiva sam slej koprej 7% obresti za obveznice. Nadalje se obveznice lahko porabijo za polaganje kavčič, za depozite itd. in se pri tem vseeno prejemajo redno dvakrat na leto polletne 7% obresti. Slednjic pa se s podpisovanjem državnega posojila prispeva k ojačenju našega narodnega in državnega gospodarstva in naše valute ter obenem pospešuje razvoj naših prometnih sredstev, v katero svrhu se bo državno posojilo porabilo. Iz vseh teh razlogov se torej toplo priporoča vsem onim, katerim leži kaka vsota denarja ali prihrankov mrtve doma, naj ga naloži plodono v obveznicah 7%nega državnega investicijskega posojila, katero se lahko podpisuje pri vseh denarnih zavodih do 30. t. m.

Drž. Investicijsko posojilo 1921 se obrestuje 7%

Podpisovanje drž. posojila.

Ta teden se je začelo v Sloveniji veliko zanimanje za podpisovanje 7% državnega investicijskega posojila. Tudi v Sloveniji spoznavajo vsi gospodarski in drugi sloji veliko važnost tega posojila, ki bo zelo mnogo prispeval k popolni konsolidaciji države. Od prijavljenih vpisov pričujemo nekatere važnejše. Poudarjamo, da je za posojilo veliko zanimanje med našimi neodrešenimi brati tako na Koroskem, kakor tudi na Primorskem. Neki zaveden Notranje je z vsemi težavami prispeval v Ljubljano ter podpisal pri Ljubljanski kreditni banki 120.000 K posojila.

Vpisi:	
Ljubljanska kreditna banka:	
Štefan Singer, župnik v Kožentavri, Koroško . . .	100.000 K
Neimenovan Notranje . . .	120.000 >
Dr. Niko Zupanič . . .	240.000 >
Fran Wochnagg in sinovi, Soštanj . . .	1.000.000 >
Dr. Edo Štajner, primarij Avgust Jenko, pekovski mojster, Ljubljana . . .	600.000 >
Inž. Karel Polak, Tržič . . .	100.000 >
Pavel Stritar, Logatec . . .	60.000 >
Josip Zemva, Kor. Bela . . .	100.000 >
Anton Novak, Radovljica . . .	52.000 >
Hainrihar, leen, industrija, Kočevje . . .	40.000 >
Al. Tykač, bačni ravnatelj Dr. Kon. Janežič, Kamnik . . .	48.000 >
Fran Križaj, Ljubljana . . .	48.000 >

Sokol podpisuje državno posojilo.

Ljubljanski Sokol (Narodni dom) je pri Kmetijski posojilnici za Ljubljano okolico podpisal 20.000 kron državnega posojila.

Jugoslov. Sokolski Savez je podpisal 30.000 K državnega posojila.

Sokolstvu. Pozivljamo vse župe, društva in vse posamične Sokole, da v kar največjem številu podpisujejo državno posojilo. Smatramo to za svojo državljansko dolžnost!

Starešinstvo Jug. Sok. Saveza.

Vzglede slovenske vzajemnosti. Generalni konzul češkoslovske republike v Ljubljani g. dr. Otakar Beneš je podpisal pri Ljubljanski kreditni banki 10.000 K državnega posojila. G. generalni konzul je s tem s svojim činom dokazal kako globoko polnile ideje češkoslovske - jugoslovske vzajemnosti. Naj bi ga posnemali številni premožni Jugoslovenci, ki doslej še niso izpolnili svoje patriotske in državljanske dolžnosti!

Rok za podpisovanje 7% drž. investicijskega posojila poteče 30. septembra t. l.

Dnevene vesti.

V Ljubljani, 21. septembra 1921.

— **Somišljenikom in čitateljem.** Naši somišljeniki in čitatelji so, odkar je vznikla na razvalinah stare Avstrije naša svobodna kraljevina, vedno vestno izvrševali svoje državljanske dolžnosti. Bil so na braniku državne ideje vselej, kadar so to zahtevali državni interesi. Država potrebuje sedaj notranje posojilo, ki se porabi večinoma za zboljšanje železniškega prometa, in poziva vse dobro misleče Jugoslovence, da ji priskočijo na pomoč. Ni malo ne dvomimo, da se bodo vsi naši somišljeniki in čitatelji, ki jim je naša svobodna domovina svetinja vseh svetinj, navdušeno in z vso poštenostjo odzvali temu klicu. Prepričani smo, da ne bo nobenega našega denarnega zavoda, nobenega našega društva, nobenega našega somišljenika, ki bi po svojih močeh ne prispeval za to posojilo.

— **Razmejitevna komisija v Varaždinu.** V razmejitevni komisiji, ki ima svoj sedež v Varaždinu, zastopajo Anglijo polkovnik Cree (kot predsednik), Francijo polkovnik Marmina, Italijo polkovnik Valvasori, Japonsko polkovnik Jamagora, kraljevino SHS polkovnik Vojin Celak-Antli, Madžarsko pa polkovnik Karel Vassel. Ta komisija je pričela določati mejo za Prekmurje, za tem pa pridejo na vrsto Medjimurje, Baranja, Bačka in Banat. Dele prekmurske meje, namreč od Radgone 16 km proti severu ob stari štajersko-ogrski meji do Sv. Ane na Igu ter od tam proti severovzhodu do točke, ki je 2 km vzhodno od kraja Toke, določi še mariborska razmejitevna komisija. Med to Sv. Ano in Toko so štiri sporne vasi, o katerih so častniki poročali, da so jih naše oblasti izpraznile, kar pa se je izkazalo kot neresnično in se je dementiralo. Varaždinska razmejitevna komisija prične svoje delo pri Toki (Toka sama je prisojena Nemški Avstriji), ker se tu začne meja z Madžarsko. Člani te komisije so si že ogledali celo razvodje med Rabo in Muro ob Srebrnem bregu (404 m nad morjem) in vrhu Sv. Katarine (365 m nad morjem).

— **Železniška družba Kranj-Tržič.** Včeraj se je vršil izredni občni zbor delničarjev Železniške družbe Kranj-Tržič. Na občnem zboru je bilo zastopanih od 1600 glavnih delničarjev okoli 1400, torej ogromna večina. Zborovanje je otvoril dosedanj državni nadzornik g. dr. Luce Treo. Na predlog delničarja barona Borna je bil izbran za začasnega predsednika za to sejo g. dvorni svetnik Fran Suklje. Na dnevnem redu te seje je bila volitev upravnega sveta. Izvoljeni so bili gospodje: dvorni svetnik Fran Suklje, baron Borna, župan tržaški Lončar, višji ravnatelj Zamaida in gradbeni ravnatelj Klnar. Čim bosta vlada in Kranjska hranilnica imenovali svoje zastopnike, se bo upravljal svet konstituiral. Kakor čujemo iz zanesljivega vira, se namerava uprava lokalne proge Kranj-Tržič poveriti delniški družbi »Dolenjskih železnic«.

— **Zahteve do Centralne uprave za trgovinski promet z inozemstvom.** Centralna uprava za trgovinski promet z inozemstvom likvidira svoje posle. Spričo te likvidacije pozivlja vse one osebe, koje imajo kakše zahteve do nje iz poslov, napravljenih po kompenzacijskih pogodbah z Avstrijo, Madžarsko in Čehoslovaško, da se s prošnjo, kolikovano s kolkom za 2 Din., in s priloženimi potrdili o plačanem davku za leto 1920. in prvo polovico 1921 obrnejo do nje najdalej do 15. oktobra 1921. Po tem terminu se ne bo vpštevalo nobenih prijav in zahtev. (Naslov: Centralna uprava, Beograd, Krunska ulica 14.)

— **Gibanje privatnih uradnikov za ureditev pokojninskega vprašanja.** Privatno uradništvo je te dni započelo odločno akcijo za ureditev pokojninskega vprašanja. »Društvo zasebnih nameščencev« je sklicalo že v ponedeljek zvečer v Mestni dom javno zborovanje vseh zasebnih nameščencev, na katerem se je stvarno in temeljito razpravljalo pokojninsko vprašanje zasebnih nameščencev. Na tem zborovanju so podali obširna poročila o pokojninskem vprašanju, predsednik g. Orehek, dalje upravitelj pokojninskega zavoda g. dr. Sagadin in bančni uradnik g. Evgen Lovšin. Iz vseh treh stvarnih poročil podajamo glavne misli: 1. da je uredba o časni ureditvi pokojninskega zavarovanja nameščencev na bivšem avstrijskem ozemlju SHS, ki je bila objavljena v »Uradnem listu« 5. avgusta t. l., v najvažnejših točkah nepopolna in pomanjkljiva; 2. novela ne odgovarja potrebi časa, niti po višini prejemkov, niti po višini 100% invalidne rente; 3. grajati je tudi, da se zamore zavarovati nameščencev šele z 18 letom. Poročevalci pa so tudi uredbo v nekatereih točkah s socijalnega stališča odobraval. Slično zborovanje je imelo sredi ob 8. v dvorani Mestnega doma »Društvo bančnih uradnikov«. Zelo dobro obiskano zborovanje je otvoril društveni predsednik g. Albin Pečar. Obširno je o ureditvi pokojninskega zavarovanja poročal bančni uradnik g. Evgen Lovšin. Važna in stvarna poročila pa je podal tudi ravnatelj g. dr. Sagadin. Splošno odobravanje je vzbudil predlog kooperacije obeh društev v svrhu socialnim razmeram odgovarjajoče ureditve pokojninskega vprašanja. Na obeh shodiš so bile soglasno sprejete zadevne resolucije oz. predlogi. Zborovalci so se tudi izrekli za ustanovitev delavske zbornice.

— **Odvetniška zbornica vabi gg. odvjetnike in odvjetniške kandidate, da se polnoštevilno udeležijo Pravnikovega sestanka v četrtrek dne 22. septembra 1921 ob 17. uri v dvorani št. 79 pravosodne palače.** Osnutek odvetniškega reda se razmnožuje in bo v kratkem razposlan. Dne 28. septembra 1921 se vrši sestanek vseh gg. odvjetnikov in odvjetniških kandidatov ob pol 20 uri v Ljubljani v hotelu »Unione« veranda, da zavzamejo svoje stališče napram novemu odvjetniškemu redu. Pričakuje se polnoštevilna udeležba.

— **Peroka. Gosp. Emil Floré se je poročil s gđo. Mino Tekavčičovo iz mame narodne rodbine.** Bilo srečno!

— **Pravilnik za izdajanje potnih listov.** Ministrstvo za notranje stvari je izdelalo in dalo tatisniti pravilnik za izdajanje potnih listov za inozemstvo.

— **Imenovanja v sodni službi.** V ministrstvu za pravosodje je podpisanih več ukazov o imenovanju in postavljanju sodnega osebja.

— **Reorganizacija državnih bolnic.** Ministrstvo narodnega zdravstva je izdelalo pravilnik o službi in delu v državnih bolnicah. Ta pravilnik bo veljal za vsa država.

— **Udruženje srednješolskih profesorjev.** Beograd, 21. septembra. (Izv.) Danes dopoldne je imela beogradska sekcija Udruženja srednješolskih profesorjev zborovanje. Srbski profesorji se polnoštevilno udeležijo kongresa srednješolskih profesorjev v Zagrebu.

— **Ameriški polkovnik pri Pašicu.** Beograd, 20. sept. Ameriški polkovnik g. Fisher, ki je včeraj došel v Beograd, je bil danes sprejet pri ministrskem predsedniku Pašicu. Nocoj je odpotoval v Bukarešto.

— **Grozde in kosci.** Po vinogradih in bradajah se vsaki trgatvi ko je grozdje dozorelo, pojavilo redno ljubitelji teh sladkih jagod — kosi in brinjeve, ki jih zobljejo. Tudi letos je tih gostov mnogo po vinskih gorah: zato je marsikak grozd do steblička okljuvan in oropan sladkih jagod. Tem sladkosnedečem se pridružijo radi tudi sršeni in ose.

— **Olešava mesta.** Na Gošposvetški cesti so prebarvali hišo št. 12, pri hiši št. 8 pa postavili oder za izvršitev enakega dela.

— **Pokopališče pri Sv. Krištofu** se bliža svojemu koncu. Kakor čujemo, poteče čez pet let zanj doba, ko se opusti in prične uporabljati za druge namene.

— **Opozorilo cen. naročnikom.** Pošiljanje »Slov. Naroda« nim naročnikom, ki še niso uravnali naročnine, zapade ta mesec, prenehamo dne 27. septembra. Prosimo torej pravočasno obnovitve.

— **Razpisane tobačne trafike.** Na bivšem štajerskem so razpisane tobačne trafike v teh-le krajih: v Mariboru na Koroški cesti št. 9; v mariborskem davčnem okraju: v Bistrici pri Rušah št. 5 na Rdečem bregu št. 94, v Ljubu št. 41; v Arčah št. 38 v brežakem okraju; v Vombah št. 41 v ptuškem davčnem okraju; v Kostvnic št. 7 in 24 v rogaškem davčnem okraju (ti dve trafiki se združita v eno samo novo trafiko). Dalje so razpisane tobačne trafike v Prekmurju in sicer v nastopnih krajih davčnega okraja Murska Soba: v Veščici št. 17 in 60 ter v Černeloveh št. 42 (te tri trafike se združijo v eno samo novo trafiko); v Kenčevih št. 24 in 47, v Barkoveh št. 8 in 59, v Zemavljah št. 2 in 83, v Tišini št. 5 in v Tropovcih št. 10 ter v Salamecih št. 9 in 77 (po dve izmed teh trafik se združita v eno samo novo trafiko). Ponudbe se lahko vlagajo do dne 13. septembra t. l. Sicer pa je natančen razglas o razpisu spredaj navedenih trafik objavljen v »Uradnem listu« št. 101.

— **Poštna uprava in pošiljnice iz inozemstva.** Iz spodnještajerskih trgovskih krogov nam pišejo: Koncem pretečenega leta je bila glavna carinarna v Mariboru prenapadena s blagom, ležečim tudi nad pol leta, trgovina in obrt sta bili takorekč pred propadom. Da se ta katastrofa prepreči, se je poštna uprava odločila postaviti svojo lastno zgradbo — poštno-carinski urad, ki naj bi sprejemal vse po pošti despele uvozne pošiljave. Kupila si je v ta namen ob glavnem kolodvoru hišo ter jo primerno preuredila. Izprva je šlo res vse gladko, trgovina celega jugoslov. štajerja se je oddahnila, dobivalo se je blago, padale so cene, fenjale so pritožbe o carinarskem »ima vremen«. Komaj pa je prišel ta promet v svoj normalni tir, že se je pojavila pomanjkljivost naše poštne uprave. Prostor za poštno-carinske pošiljave se je izkazal za premajhen, še bolj pa se je izkazalo, da par uradnikov ne more sproti izdelati dnevno vedno večje pošiljave. Prostor se je koplčil z zastanki in danes ni niti enega metra več prostora za nove pošiljave. Danes leži tam nakopičenih večmesečnih zastankov, cenijo jih nad štiritisoč komadov. Tudi če bi danes uradnik hotel trgovcu za kako nujno pošiljatev vstreči, mu je to pri najbolj volji nemogoče, ker nima kam preložiti vseh tisočev zavojev, da najde pravega. Bil je se lesonaka kupa, trgovci

potnik čakajo na vzroča, ležeče bogveke na pošti, nanje čakajo trgovci po deželi, tovarnarji in kmalu tudi konzumenti. Jesenski kupčiji grozi nova katastrofa, stojimo kljub novemu poštno-carinskemu uradu na isti mrtvi točki kakor lani sovred. In potem, kaj je za blagom, podvrženim izpriljenju? N. pr. električne žepne baterije s proračunirano prošnjostjo do 4 tednov, ako leže že 4 mesece tam nakopičene? In kakšna milijonska izguba samo na obrestih od že vnaprej plačanega blaga, če čemur je vračunati še ležarino. Navsezadnje kdo drugi kot konzument plača vse stroške tega nepotrebnega škandala. Na eni strani odpuščajo poštne uradništvo, na drugi strani ga primanjkuje. Dozdaj smo obtoževali generala no carinsko direkcijo v Beogradu. Pričakujemo trdno, da nam ne bo treba še hujših obtožb obnoviti na naslov naše poštne uprave v Ljubljani, ki je glede poštne zvez v Slov. Gorice za opetovano pokazala, da nima ne misljal še manj pa srca za prometne interese na naši severni meji.

— **Tatvina vola.** Dne 15. t. m. ponoči med 23. in 3. uro bil je okraden posestnik Francetu Lohak v Notranji Gorici št. 20, ubitina Brezovica, rumenkastobel vol, približno 700 kg teže ter vreden okoli 15.000 kron.

— **Tatvina kolesa.** Izpred glavne gu vhoda na velestanem je bilo Francu Parkolju ukraden 2000 K vredno kolo, znamke »Wiener« Partehanski.

— **Zgubil se je zlat obesek s sliko** od hotela Lloyd po Sv. Petra cesti čez frančiškanski most do Vodnikovega trga. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi v upravi našega lista.

— **Zgubila se je na poti od Jendrova ulice mimo glavnega kolodvora do Spodnje Šiške srebrna damaka, z zlato obrobljena ura s srebrno kratko verzičco.** Pošten najditelj naj jo odda proti dobri nagradi pri osebni blaginji, levo, na glavnem kolodvoru.

Opazke k zdrav. kongresu.

Velika važnost vseh zdravniških kongresov je v osebnih stikih med udeleženci. Tu se obnovljajo stara prijateljstva, tu se sklepajo nova znanstva ter se v razgovoru polizvedo marsikatera važna razmerja marsikake okolnosti, ki so tudi v zdravstvenih ozirih pomembne. Taka izpoznavanja in zblizanja zelo pospešujejo znanstven delovnjeter mnogokrat tudi koristijo bolnikom v raznih, tudi osebnih zadevah. Važna pa so pri nas še posebno radi tega, da dajo smotra v izvenstanovskemu delovanju — da navdušijo in okrepijo na delo v obli blagor domovine. Zato je — poleg znanstvenih predavanj — velikega pomena, da se preživeli te dni skupno pri razvedrilu, pri zabavi, pri izletih. Zlasti izlet so važni, ker seznanjajo naše brate s lepoto naše domovine. Uverjen sem, da bodo Bled in Bohinj pridobili marsikoga od izletnikov za stalnega gosta, da bo oplo naših planinskih krajev privabil marsikaterga znanca naših posetnikov, da tudi eni obišče ta doslej mu neznana letovišča.

Važen je bil pa tudi izlet v Rogaško Slatino. Naravno, da je divna naša Gorenjska imela mnogo večje privlačnosti, vendar se je odločilo večje število domačinov ter tudi nekaj Hrvatov in Srbov, izvečine vsi člani, katerim to zdravišče doslej še ni bilo znano, da so ga posetili, večinoma s svojimi soprogami. Tako je približno 30 zdravnikov obiskalo Slatino, kjer so jih na kolodvoru pozdravili ravnatelj zdravilišča in ondostni zdravilci. Razkazali so obrat s vodo, katere eksport je vsled vojne in sedaj vsled carine, ki se ji nalaga, žal, zdajno trpel. Ker je sezona že minila, je bilo le še malo gostov v zdravilišču in zato je vladala ondi tihoča ki se gotovo zelo razlikuje od življenja in vnevanja v času sezone, ki pa bi zelo blagodejno vplavala na one, kateri bi si iskali miru in odpočitka v krasni naravi. In to je pač krasna, gorka jesen, kot nalašč stvarjena v to, ter nam je bilo res od srca žal, da nam ni bilo dano udeležiti se tega. — Videli in uverili smo se sami o prvovrstnosti kopališča, o vseh modernih napravah — imamo zdravilišča, ki lahko tekmuje s vsakim velikim inozemskim. Krasna dvorana za koncerte in gledališča ter kinematografske predstave, lepo opremljena bivaljska, prvovrstna restavracija in kavarna — vse to stavi Slatino v eno vrsto z svetovnimi zdravilišči. Upamo, da se posreči sedanjemu ravnatelju, ki je mož na pravem mestu, ter kopalskim zdravnikom, ki so prožeti ljubavi do svojega kraja, ki zaslužijo zaupanje bolnikov, da kateri imajo kot domačini čuteče srce, — da dvignejo to zdravilišče do one veljave, ki mu pristojata ter pomnože obisk, ki je leto padel. Država, v katere upravo je prešla zadnja Slatina, pa mora urediti in vršiti svojo vlogo, saj bo s pospeševanjem zdravilišča le pospeševala tudi svojo korist.

V soboto zvečer nas je združila po zdraviliške uprave prirejana večerja. Pri tej priliki so se vrstili razni, izvečine muhristični govori, vrstile napitnice in vladala je pri neprisiljeni zabavi najboljša volja, najsrečnejše veselje. Poudarjalo se je od več strani, da je bil ta biser naše zemlje doslej še marsikomu neznan, da pa ga je vezljubil ter bo deloval v njega čast in prospeh, kolikor mu bode moč. Omenjalo se so razne želje, zlasti ona, da bodi Slatina v prvi vrsti res zdravilišče bolnikom, katerim je treba v obče in glede cen priznati več udobnosti — ne pa toliko zdravilišče verzičkom in vojnini dobličkarjem, ki so zadnja leta ondi iskali in našli vse udobnosti in zabave v poletju, kakršnih ne bi dobili nikjer drugod po letovišjih. Ti naj se sicer ne odganjajo, a pravično bi bilo, da oni kompenzirajo, kar se dovoli udobnosti bolnikom.

Le s težkim srcem smo se v nedeljo ločili od prelepe Slatine in prijaznih gostiteljev in upanju na vsoelo svidenjet

Najnovejša poročila.

Ministrski svet in predlogi finančnega ministra.

— Beograd, 21. sept. (Izv.) Ministrski svet je na današnji seji, ki je trajala od 10. do 12. ure, razpravljala o predlogih finančnega ministra za izboljšanje naše valute. Predlogi finančnega ministra so bili sprejeti. Jutri se razprava nadaljuje.

Važna seja radikalnega odbora.

— Beograd, 21. septembra. (Izv.) Glavni odbor radikalne stranke je imel včeraj popoldne od 4. do 8. zvečer plenarno sejo. Sejo je prisostvoval ministrski prednik g. Nikola Pašić. Na tej seji je poslanec g. Ljuba Jovanović podal poročilo o dosedanjih pogajanjih z delegati demokratske stranke glede sporazuma o nadaljnjem delovnem programu vlade. Ljuba Jovanović je poudarjal, da se bodo razgovori še nadaljevali. Glavni odbor pa je dosedanje rezultate teh pogajanj odobrili in sprejel delavni vladni program. Program pa se bo še razširil na druge zakonske načrte. Glavni odbor je odločil, da se mora koalicijska zveza v kratkem nadalje vzdržati in da se vodijo nadaljnja pogajanja.

Živahna je bila razprava o vojnem zakonu. Glavni odbor ni sprejel D' Hontovega sistema v vojni zakonski načrt, marveč je v tem oziru za sistem in razdelitev mandatov v smislu starega srbijskega volilnega reda.

Glavni odbor je tudi razpravljala o delovanju zakonodajnega odbora. V tem odboru bodo izvršene gotove izpremembe. V odbor kandidirajo radikalci Marka Trifkovića.

Odbor je tudi sklenil, da sledi v prvi polovici prihodnjega meseca kongres radikalne stranke.

Končno je glavni odbor razpravljala tudi o akciji Stojana Protića. V v odboru je prevladovalo prepričanje, da se niti eden član radikalnega kluba ne pridruži Protiću in da bo klub držal disciplino. Poudarjalo se je, da je ostal Protićev proglas ravnatko osamljen, kakor njegov zadnji poziv na radikalne poslance, da naj ne glasujejo za ustavo. Tedaj se mu je edini pridružil dr. Ivanić. Glavni odbor izda v kratkem komunike, v katerem bo pojasnil svoje stališče na pram Protiću.

NAMERAVAN KARLISTIČNI KOMPLET PROTI NAŠI DRŽAVI.

— Rim, 20. septembra. »Tribuna« priobčuje o madžarsko-avstrijskem konfliktu članek službenega značaja, ki pravi med drugim: Pred par dnevi smo zabeležili posmanjkljiva dokazovanja madžarske vlade napram prvi notji zaveznikom, ki je zahtevala popolno spoštovanje trianonske mirovne pogodbe. Ne verujemo, da bi Horthyjeva vlada ponovila iste dokazne, ko gre za odgovor na drugo notjo, v kateri so zavezniki opomnili madžarski narod na strogo izpolnjevanje dolžnosti, ki mu jih nalaga mirovna pogodba. Dejstvo, da iz Budimpešte še ni dospel odgovor, upravičuje misel, da v Karlovi prestolnici resno razmišljajo o položaju in da se hočejo izogniti novim komplikacijam. List dostavlja: Zadnje vesti nikakor ne precizirajo direktiv sedanje uspešne, ako celo ne službene, madžarske politike. Odprto se govori o Karlističnem kompletu, ki naj bi bil organiziran v zvezi z napadom na Buržo. Ta odkritja dokazujejo, kako se more še v Karlovi imenu misliti na kompromitiranje mirovnih rezultatov v onem delu Evrope, kjer se osredotočuje vsa balkanska politika in interesi držav, ki mejijo na Italijo. Karlistični komplet naj bi se izvršil tako le: Madžari naj bi potem, ko bi proglasili svojo zvestobo Karlu in si zagotovili nasilno nevtralnost Beograda z izbruhom revolucije v Jugoslaviji, korakali proti avstrijski republiki in tam vspetavili monarhijo. Načrt je bil torej zelo enostaven, vendar po manjkajoči realnosti pa se ni mogel izvršiti.

ALBANSKA NASILJA NAD GRKI.

— d Beograd, 20. sept. Prebirlu poročila iz Atine: Najnovejša vesti iz severnega Epira poročajo o strašnih zločinih albanske vlade nad Grki. Albanski župan v Korici je poizkušal izvesti od grškega prebivalstva izjavo, da se naj iz Korice izbira grški metropolit. Med grškim prebivalstvom in njegovim svečenstvom je onemogočeno vsako sodelovanje. Te dni je bilo odvdenih in ubitih mnogo Grkov. Jugoslovanski konvoj je ponovno protestiral proti takim nasiljem.

Albanska nevarnost.

— Beograd, 21. septembra. (Izv.) Današnja »Epoha« priobčuje obširno poročilo iz Prizrena o albanski nevarnosti. Na meji je povsod opazovati številne albanske čete, goste koncentracije napadalnih čet, ki imajo namen pod vodstvom in poveljstvom italijanskih oficirjev vdreti proti Prizrenu. Peči in Djakovici in drugim obmejnimi krajem. Generalni štab, sestavljen po večini iz italijanskih oficirjev, se nahaja v Skadru. V teh albanskih četah je tudi mnogo Črnogorcev in nekaj oficirjev bivše Wranglove armade. To so vsi najemniki. Čete so opremljene z italijansko municijo in italijanskim materialom na italijanske stroške. Čete imajo tudi gorsko artiljerijo. — Kakor dalje pripominja »Epoha«, je naše vrhovno armadno vodstvo storilo vse protikorake, da prepreči te napade na naše ozemlje. Garnizije so povsod zelo ojačene.

ARETACIJA MADŽARSKEGA VOJUNA.

— Zagreb, 21. septembra. (Izv.) Zagrebški policiji se je posrečilo prijeti na Dravi ob meji nasprotni madžarskemu mestu Belavar madžarskega vojuna in karlistovskega agitatorja prof. Habuzina, rodom Hrvat, ki je dolgo časa nemoteno in neovirano agitiral med hrvaškimi kmeti za vstop v madžarske legije. Dne 16. t. m. se je seznanilo po zaupnikih, da je Habuzina poslal svoji ljubici v Zagreb zaupno pismo, v katerem jo prosi za točne informacije o političnem in vojaškem položaju Jugoslavije. To pismo so presegli, je prečitali, je zopet zapečatili in odposlali na naslovilanko. Pismo je prenesel v Jugoslavijo neki madžarski železničar ter je izročil nekemu hrvaškemu železničarju. Ko je ljubica dobila pismo, je takoj odšla na Dravo proti Belavaru ter tam v narodni noši čakala prihoda Habuzine. Tajno so jo opazovali detektivji v kmetijskih nošah in vojaške straže. Dne 20. t. m. je v resnici prišel Habuzina na breg Drave in se dal s čolnom prevesti na našo stran. Madžarski kmetje so ga opozorili na nevarnost, toda naša straža je začela streljati in Habuzina je moral pristati na našem bregu, na kar so ga prijeli.

ITALIJANSKI KRALJI OBISČE ANEKTRIRANO OZEMLJE.

— Rim, 20. sept. Svoči so je vršile pod predsedstvom ministrskega predsednika Bonomia važno posvetovanje zastopnikov vlade in kraljevske hiše o programu kraljevega potovanja po anektiranem ozemlju. Posvetovanja sta se udeležila tudi tržaški in tridentski komisar Mosconi in Credaco. Kralj pride v Trst sredi oktobra. Spremljal ga bo ministrski predsednik Bonomi.

ZANELLA PREVZAME VLADO NA REKI.

— Trst, 20. septembra. Rimski listi poročajo, da bo Rihard Zanello v kratkem prevzel vladno na Reki. Med italijansko vladno in Zanello se vršijo pogajanja za varstvo italijanskih interesov.

OBŠOBRA FASISTOVSKIH NAPADALCEV NA KR. NAMESTNIKA V DALMACIJI.

— d Split, 20. sept. Napadalec na dr. Metličića v Zadru so bili to dni obsojeni in sicer dva izmed njih na dva tedna, eden pa na en teden zapora. Celotna sod. razprava in razsodba pa je navadna komedija. Ko je med razpravo sodeloval napadenec dr. Metličić, imel govor v hrvaščini, so zaželi prisotni Italijani razgrajati tako, da je dal predsednik dvorano izprazniti. Ob tej priliki so klicali demonstranti: Zivio D' Annunzio, dol z Jugoslavijo!

STAVKA ŽELEZNIČARJEV NA DUNAJU.

— Dunaj, 21. sept. Na intervencijo socialnodemokratskih poslancev in zaupnikov je stankovni odbor uslužbenov južne železnice dovolil vojaške transporte z ozirom na sedanji politični položaj napram Madžarski. Stavkujoči so včeraj pripravili hrupne demonstracije pred kolodvorom Severne železnice. Stavka se je na Južni železnici razširila do danes jutraj do postaje Meidling. Ukinitelj je ves železniški promet na južni progi. Jutranji vlaki so izostali.

— Dunaj, 21. sept. (Izv.) Pričakovati je, da pride tekom dopoldneva do sporazuma med stavkujočimi in generalnim ravnateljstvom. Upajo, da bo že danes ob 10. dopoldne promet odprt.

NOV BAVARSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK.

— Monakovo, 21. sept. (Izv.) Kot rečen kandidat za predsedstvo ministrstva prihaja v počev grof Lerchenfeld, član ljudske stranke.

MADŽARSKA VLADA DEMENTIRA.

— d Budimpešta, 20. sept. Madžarski korespondenčni urad piše: Vesti dunajskega časopisa o proglasitvi zapadno-madžarske republike so prav tako izmišljene, kakor so večkrat demantirane vesti o mobilizaciji na Madžarskem.

VPLIV IZGRIBOV NA DUNAJSKO BORZO.

— Dunaj, 21. sept. (Izv.) Včerajšnji izgribi pred dunajsko borzo so zelo vplivali na borzo in tudi na inozemstvo. Inozemske borze so bile tako telefonično obveščene o demonta-

cih. V četrtak se borza zopet odpre, ker je dunajska borza ob sredah po vladni naredbi zaprta.

POLKOVIK LECHAR ARETIRAN.

— Dunaj, 21. sept. (Izv.) Kakor javljajo iz Zapadne Ogrske, je bil v Dinkafeldu aretiran znani karlist, polkovnik Lechar v spremstvu svojega adjutanta.

Gospodarske vesti.

Naš izvoz eksport.

Razna netočna poročila o situaciji naše lesne trgovine, objavljene v zadnjih tednih, zahtevajo, da podamo jasno sliko o situaciji našega lesnega eksporta, v kolikor je to sploh mogoče in v kolikor zadeva v prvi vrsti Slovenijo.

Naši glavni konzumenti, katerih v času najboljše konjunkturo vsled takratne transportne mizerije vkljub vsaki dobri volji nismo mogli zadovoljiti, so omejili sedaj nakup lesa na minimum. Vzrokov za to je več. Glavni vzrok pa je ta, da je brezmišeln, od nas le malo izrabljeni konjunkturi sledila nova orijentacija v smislu konstantne baisse, ki še nima svojega zaključka in ki je morala, kakor vse druge produkte, tangirati ravno tako tudi les. Previden trgovec v času baisse, posebno če je tako odločen kakor sedanj, kupuje le to, kar najnujnejše potrebuje. Podjetnik čaka na stabiliziranje cen, predno realizira svoje projekte. In zasebnik v teh konjunkturah sploh ne žida, ampak čaka, da bo zidal tedaj, ko preneha in mine nevarnost, da bi njegova stavba vsled padca cen gradbenega materiala izgubila na vrednosti. Dokler torej balsa ne doseže najnižje točke in dokler se cene na podlagi tega naravnega procesa ne stabilizirajo, toliko časa ne moremo računati z urejeno in sistematično prodajo naših lesnih izdelkov.

Vsak poznavalec razmer ve, da je glavni kontingent lesnega eksporta v normalnih časih namenjen stavbeni podjetnosti, ostanek mizarstvu in embalažnim svrham. Danes zahteva inozemstvo skoro samo kvaliteto blago, in blago za embalažo, manj vredno blago, ki tvori glavni kontingent in ki se je vporabljal v stavbene svrhe, pa danes ne dobi lahko kupca, ker za to blago ni toliko vporabe in ker je tuja konkurenca prehluda.

Vzemimo v prvi vrsti Italijo kot glavnega in najbližjega konzumenta. Razven v Rimu in še par drugih centrlih se skoro nikjer ne žida. Vredna, da se omenijo, so edino le dela in stavbe v vsled vojne porušenih krajih, pa tudi dela zastajajo, ker država ne likvidira če tudi davno že dovoljenih že zelo proslulih kreditov in tudi trgovatno čaka, da bo material cenejši, predno se naj prične resno in obširno delo. Ladjedelnice, ki so konzumirale velikanske množice lesa, so v zadregu, kako naj vzdržijo svoje obrate. Pri tej padajoči tendenci cen tonaze pač niko ne gradi novih ladij. Nasprotno, napropljene družbe nimajo časa prevržati, desarmirajo parnika, da se tako ognejo predragim režijam in sicer neizogibnim popravilom. Pač so ravno sedaj v Italiji veliki projekti elektrifikiranja obstoječih glavnih železniških prog v zelo živahni in javni diskusiji in so se tozadevna dela že deloma pričela. Toda zato ne rabijo lesa, ker za jemajo moč iz že obstoječih central. Drukih javnih del, — če izvajamo še zgradbo nove trgovske luke v Benetkah — v Italiji sedaj ni, kar je kaj lahko razumljivo z ozirom na državne finance.

To situacijo splošne stagnacije v stavbeni podjetnosti so Italijani, kakor marsikaj drugega, spretno izrabili takoj, kakor hitro so pokrili svoje glavne in ne majhne potrebe na lesu po koncu vojne. Produkcija lesa se je večala v vseh interesiranih deželah z ozirom na dobro konjunkturo od dne do dne. Zalogo so bile pri nas kakor na Češkem in v Avstriji ogromne. Kar na mah pa je ponehalo v Italiji skoro vse zanimanje in povpraševanje za les. No, in tačas je pričela brezmišeln in divja konkurenca, ki je v par mesecih vrgla v Italijo ceno za skoro 50%. Avstrija, ta prelubi »Rest-Oesterreich«, ki je rabila devize za pokritje in plačilo nakupljenih živil, je prodala forsihala, hotela ubiti jugoslovensko in češko konkurenco in znižala ceno bliskoma za 100 Lir pri m. To znižavanje cen je še vedno lačna in ubožna Avstrija nadaljevala, sicer v manjši meri ali dosledno, kolikor bolj sta si sledili Jugoslavija in Češkoslovaška. Le padanje naše valute, oziroma nepričakovana visoka relacija med dinarjem in liro je obvarovalo marsikoga katastrofalnih diferenc.

BORZE.

— d Carls, 20. septembra. Devize: Berlin 5.50, New York 5.80, London 21.60, Pariz 41.10, Milan 24.30, Praga 6.90, Varšava 0.13, Zagreb 2.40, Budimpešta 1.05, Bukarešta 0.65, Dunaj 0.55.

— d Zagreb, 20. septembra. Devize: Dunaj 13.25—13.75, Berlin 20.8 do 21.0, Italija 8.80—9.00, London 7.70—7.80, New York 4.0—4.15, Pariz 15.30 do 15.50, Praga 2.56—2.60, Svica 3.40 do 3.600, Valute: Dolari 202—210, avstrijske krome 15.50—0, carski rublji 18 do 20, češkoslovaške krome 245—250, angleški funti 0—7.90, napoleonador 640 do 650, nemške marke 204—206, italijanska lira 0—8.70.

EULENBURG.

— Berlin, 20. septembra. Na gradu Liebenberg je umrl bivši nemški poslanik princ von Eulenburg, zvest prijatelj bivšega nemškega cesarja. Princ Eulenburg je znan iz škandala »Okrogle mize«, ki ga je izdal l. 1907 Maksimilijan Harden.

Devize.

— d Dunaj, 20. septembra. Devize: Zagreb 728—732, Beograd 2908 do 2928, Praga 1933—1939, Curih 28.675 do 28.785, Valute: Dolari 1629—1633, ital. lire 6785—6805, dinariji tisočaki 2891—2911, švicarski franki 28.625 do 28.675, češkoslovaške krome 1922 do 1928.

Beogradska borza.

— Beograd, 21. septembra. (Izv.) Današnja beogradska borza je zaradi pravoslavnega praznika izostala.

Trgovska pogodba med Češkoslovaško in Italijo.

Iz Rima poročajo, da bo stalna parlamentarna komisija za zunanje zadeve v kratkem presojala trgovsko pogodbo s češkoslovaško republiko, ki je bila sklenjena 23. marca t. l. Poročilo, ki bo predloženo parlamentu, vsebuje med drugim nastopna izvajanja:

Češkoslovaški izvoz v Italijo znaša od 1. jan. do 31. dec. 1920 184.048.160 lir, italijanski uvoz v Češkoslovaško pa le 75.156.013 lir. Trgovina s Češkoslovaško se mora žal, vršiti kot tranzit čez Avstrijo, transporti pa tudi niso vedno direktni. V naši trgovski statistiki od 1920 so med drugimi tudi nastopne izvozne številke proti Avstriji: vino in likerji 10 milijonov, čokolada 4.7, sveče 12.7, vezene 95.5, volne na manufaktura 38.7, gumijevi izdelki 14.5, sočivje 12.8, suho sadje 21 milijonov itd. v skupnem znesku nad 300 milijonov lir. To blago se vsled nesrečnega gospodarskega položaja in valute ni moglo prodati v celoti v Avstriji, ampak je še precejšen del na Češkoslovaško in v Nemčijo. Življenjski interesi Italije zahtevajo, da izvozi Italija v Češkoslovaško svoje poljedelske produkte, manufakturo in svoje surovine. Pa tudi poseben interes bistvenega značaja je zahteva, sklen trgovske pogodbe, in to je trgovina preko Trsta, kateremu je treba zagurati pritek češkoslovaškega blaga, kar bo poživelo tržaško pristanišče in mu vrnilo aktivnost v minuli dobi. Češkoslovaški je treba odpreti izhod na morje, da more njena trgovina napredovati v smeri Orijenta. To je v skupnem interesu obeh držav. Posebna konvencija urejuje razna tehnična vprašanja glede uporabe tržaškega pristanišča.

S to pogodbo so si znali prebrisanj Italijani zagotoviti tranzit češkoslovaške trgovine čez Trst vsaj za precejšnjo dobo let. Ako bi imela naša država svoje lastno izgraje, no eksportno in importno pristanišče, bi imeli poleg neprecenljivih koristi »pro domo« tudi koristi tranzita češkoslovaške trgovine, kar poudarjajo Čehi sami.

★

— g Izvoz naših slij v Češkoslovaško. Praška »Tribuna« konstatira, da Češkoslovaška ni prepovedala uvoza slij iz Jugoslavije, ampak samo marmelado. Odbor za zunanjo trgovino je sklenil, da bo delal na to, da se tudi vprašanje uvoza marmelade iz Jugoslavije reši popolnoma.

— g Proračun češkoslovaške republike. Kakor poročajo »Lidove Noviny« vsebuje letošnji proračun češkoslovaške republike 17 milijard dohodkov in 21 milijard izdatkov. Češkoslovaška izdaja samo za plače državnim uradnikom in uslužbencem brez plač vojaštvu celih 9 milijard.

— g Češkoslovaška trgovina aktivna. Podpredsednik praške trgovske zbornice Pondy piše v listu »Die Bors«, da bo tekoče leto češkoslovaška trgovina aktivna za eno milijardo in da bo v bodoče še bolj, ker se je češkoslovaška pravčasno preskrbela s surovinami.

— g Špekulativne operacije sofijske borze. Iz Sofije poročajo da namerava bolgarska vlada zapreti sofijsko borzo, ki v zadnjem času ne izpolnjuje svojih nalog, ampak s raznimi špekulacijami zelo škoduje gospodarskemu položaju v Bolgarski.

— g Bolgarska naročila na Madžarskem. Bolgarska vlada je naročila to dni pri madžarskih strojnih tovarnah železniške vagonne v vrednosti 90 milijonov madžarskih krom.

— g Bolgarski bankovci. Kakor poročajo »Tempus« iz Sofije, je krožilo v avgustu t. l. za 8150 milijard bolgarskih bankovcev, v lanakem avgustu pa 84 milijarde.

— g Davčni dohodki v Franciji. Od 1. januarja do 1. septembra t. l. znašajo dohodki iz posrednih davkov in monopolov v Franciji 8.639.005.500 frankov.

— g Ukinitelj izvoznih in uvoznih pregovorov na Poljskem. Vse izvozne in

uvozne prepovedi polske vlade so v splošnem uknjene. Prepovedani je uvoz luksuznega blaga kakor tapeti, čipke in svila.

— Državna posredovalnica za delo. Dela 184 četo: pisarni, moči, kovinarji, kolarji, rudarji, strojniki, peki, mizarji, mesarji, natakarji, natakarice, dninarji, dninarice, trgovski sodruidniki, sodruidnice, krojači, čevljarji, zidarji, vajenci, vajenke itd. — V delo se sprejmejo: hlapci, dekile za polje, mizarji, ključavničarji, čevljarji, krojači, tesarji, šivilje, elektromonterji, slikarji, pleskarji, usnarji služkinje, kuharice, vajenci, vajenke itd.

Dodatne dnevnosti.

— Umetniška prireditelj je danes ob 20. v Mesnem domu. Poleg Podbevske, ki bo otvoril večer s svojim predgovorom »Nihanje čudodelne ure«, bo nastopil Vl. Premru z 16 odlomki iz svoje pesniške zbirke »Grbavec s sekire«. Vstopnice se bodo dobivale pol ure pred pričetkom pri večerni blagajni.

— Sentjakobska napredna knjižnica izposoja vsak delavnik od pol 6. do pol 8. zvečer Vožarski pot 2, koncem Florjanske ulice, električno postajališče, najlepše slovenske, srbohrvaške, češke, nemške, italijanske, francoske, angleške in ruske knjige.

— Smrtna kosa. V Vel. Laščah je umrla, stara 38 let, ga. Marija Podlogar roj. Somrak; v Ljubljani pa trg. sodruidnik pri tvrdki F. Urbanc g. Ivo Kovačič, star 20 let. — Bodi ima blag spomin!

— Hrvatski kmetje posetijo Beograd. Meseca oktobra bodo posetili hrvatski kmetje Beograd. Minister za šume in rudo bo izdelal program za njihovo potovanje po Sumadiji. V Beogradu bodo svečano sprejeti.

— Darilo Amerikanke. Rozalija S. Morton iz Newyorka je podarila društvu beograjskih zdravnic 100.000 dinarjev za zgradbo bolnice za siromašno deco.

Dopisi.

— Iz Blagovice. O našem kotu je maledaj čitati kakih poročil v listih. Ni čuda; imamo nad seboj mogočno roko, katera nas lepo vodi po svetopisemskem izreku »en hlev in en pastir«, ter za nas vse uredi in oskrbi. Dasi živimo ob lepi gladki državni cesti, pogrešamo zelo redne vsakodnevne poštne zveze. V tem oziru ste mnogo na boljšem moravška in tuhlinska dolina, dasi po slabi cesti, imata vendar redno dnevno poštno vožnjo s parom koni in primernim poštnim vozom za več oseb. Ker pa je ravno te dni vpeljala avtomobilno društvo zvezo med Celjem in Ljubljano, bi bilo zelo želeli, da bi prevzel auto tudi pošta. Po svetovni vojni je nastala krog in krog nas kolikor toliko druga politična orijentacija, pri nas ostalo pa je vse pri starem. Imeli smo in imamo zopet novo občinsko starištvino, katerega naloga bi bila skrbeti za koristi davkoplačevalcev in napredke občine, toda naše starištvino ali nima smisla ali pa ne časa za take stvari. Župan in njegov tajnik, vneti Susteršijanca, pač nimata poleg svojih starih dolžnosti in opravil časa, da bi se udeležila v občinski gospodarski, ter poskrbela, da bi dobil bog, kar je božjega, in občina, kar je občinskega. Glasom zemljiške knjige na Brdu ima občina lastno posvetilo njiv, travnikov in gozdov v skupni izmeri ha 12.9769. Gotovo bi bila dolžnost vsakokratnega župana, da bi pri letnih računih pojasnil, koliko je dohodkov iz tega zemljišča in če jih je kaj, da bi se ta svota vsako leto v občinskih računih izkazala. Če pa ni nobenih dohodkov, bi bilo tudi prav in na mestu, da bi se pojasnilo, zakaj posestvo ne donosa nobenih dohodkov. Eden izmed gozdov je že izsekán. Na njivah in travnikih pa je videti vsako leto obilo božjega blagoslova. Če bi se pa kdaj zgledil revizor za pregledovanje obč. računov v Blagovici, ter pregledal račune za več let nazaj, bi se gotovo uveril, da bi izkazala o dohodkih občinskega posestva ne našel nikjer. Z nekega let se čuje, da se bo naša enorazredna šola razširila v dvo-razrednico, ker je število za šolo obveznih otrok že davno doseženo. Zopet drugič pa se čuje, da je ta prepotrebna razširitev nemogoča, ker nima občina v to potrebnih denarnih sredstev. Vsa notranja oprava te šole pa je pravi unikum, ter je le želeli, da bi se jo poslalo na uзорni seznam v Ljubljano, da si lahko tudi drugod kaj tako modernega omislijo. Če bi vzelo pristojno oblastvo zadevo o razširjenju šole energično v roke, dobilo bi se sredstvo iz še obstoječega gozda, pa tudi ljudstvo, ki je zelo delavno in pridno, bi gotovo po svojih močeh pripomoglo, da bi se delo čim preje izvršilo. Pred vsem pa bi bilo potrebno, da preneha hujskanje zoper šolo, ker se od gotove strani na vse načine in zelo premišljeno in intenzivno širi med ljudstvo ideja, da je razširitev šole popolnoma nepotrebna.

— Iz Rogateca nam pišejo: Vaš cenj. list prinaša v svoji 184 števi, z dne 19. avgusta uvodnik »Vprašanje štajerskih mej. Cavent consules pa stoji mesto: »Taka dovolila iz daja občinsko oblastvo... itd. ter določila, da dobe popolnoma zanesljive osebe lahko tudi legitimacijo za leto dni. V našem nemškutar-skem trgu, kjer ni po smrti našega kralja niti eden »purgar« razobesil žalne zastave, dasi je bilo za Francem Jožefom vse črno, je treba vadij potrditi samo »Sodružica« Berlita za župana, pa bo pri izbiri zanesljivih oseb — kozel za vrtarja...

Izvršujem uglasjevanja ter popravila glasovirjev in harmonijev specijelno strokovno, točno in ceno.

Vplačana delniška glavica
K 30.000.000.—

SLOVENSKA BANKA

Telefon št. 567

Čekovni račun 12205

Ljubljana, Krekov trg št. 10, nasproti „Mestnemu domu“.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. — Izvršuje vse bančne posle na kulantneje.

Več zanesljivih potnikov

sprejme zavarovalnica v Ljubljani. Ponudbe pod „Potnik 6692“ na upravo Slovenskega Naroda. 6692

Kupi se

eno- ali manjša dvonadstropna hiša v sredini mesta. Ponudbe pod „Sredina 6693“ na upravništvo Slov. Naroda. 6693

Dobrega juvelirja

(faserja), liče zlatarska delavnica Franjo Šper, Sarajovo, Zrinjska ul. br. 4. Plača dobra. 5721

Iščem

dobro izurjeno, pošteno, starejšo prodajalco za trgovino z mešanim blagom. Prednost imajo one, ki so zmožne trgovino same voditi. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Ponudbe na L. Lavrič, Nova vas pri Rakeku, Notr.

Pozor, trgovci s klobuki!

Vsakovrstne klobuke od 160 K naprej imam v veliki zalogi; tudi lepe velourne klobuke. **Franjo Cerar, tovarnar v Stobu, pošta Domžale.** Tovarna je oddaljena 7 minut od postaje Domžale. Cene primerno nizke, postrežba točna. Popravila se sprejemajo vsako soboto pri g. Tršan, Ljubljana, Mirje 6.

Pozor, Amerikanci, Primorci!

Naprodaj je posestvo v bližini Ljubljane na zelo prometnem kraju, z gostinjsko koncesijo in mesnico; travniki, njive, gozd za drva in gospodarsko poslopje, vse v dobrem stanju. Električna razsvetljava in vodovod. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 6731

Dražba posestva.

Dne 25. septembra letos ob 3. uri popoldne se bo prodajalo na prostovoljni dražbi Gromovo posestvo v Smokuču, občina Breznica, pošta Zirovnica (Gorenjsko), po parcelah ali skupno. Dražbeni pogoji tam. Kupci se vabijo. 6735

Zahvala.

Za vse pristrčno sočutje, ki sva ga bila deležna pri nenadomestljivi izgubi najinega sinčka, edinca

Borisa

in za vse premnogo cvečje, ki ga je spremljalo na njegovi zadnji poti se toplo zahvaljujeta

Fanoush in Minka ing. Houzáková,

V Kamniku, 19. sept. 1921.

Trstje za strope izdeluje in prodaja

na debelo in drobno m² po K 3.50 pri večjih naročilih znaten popust. Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ul. 13. Trstje. Slov. Naroda. 6689

Na prodaj

kratek klavir. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 6689

Radi selitve in dopustov

trgovina od 21. septembra do 4. oktobra zaprta.

IVAN JAX, Dunajska cesta.

Hotel Mangart Bled - Rečica

z vsem hotelskim, gostilniškim in kuhinjskim inventarjem z vrtno, verando, ledenico in kletmi, primeren tudi za trgovino se prodaja.

Istotam se prodaja tudi poleg hotela se nahajajo **špescerijška trgovina** z vsem inventarjem in zalogo. Vsa polasnila daje dr. Viljem Krejčí, odvetnik v Ljubljani, Wolfova ulica št. 5. I. nadstropje. 6750

Važno!

Opozarja se gospodarje izven **Julijske Benečije** bivaajoče, kateri posedujejo v od **Italijske** zasedenem ozemlju posestva in stavbe, katera so bila vsled vojne poškodovana in nasvetuje, da vsaki prizadeti v svojem interesu da ceniti potom sodnijskih izvedencev (cenilcev) v najdaljšem času do 15. oktobra tega leta da se zamore izvršena cenitev do 30. oktobra 1921 predložiti finančni intencanci v daljni pretres in pripoznanje škode.

Posestnik ima predložiti prošnjo na okrajno sodnijo pod katero spadajo poškodovana posestva in obenem tudi predlagati ali imenovati enega cenilca.

Sodnijskim izvedencem na stavbah in zemljiščih za okrajno sodnijo **Kanalsko** in **Goriško** je določen arhitekt in stavbenik **Maksimilijan Peberar** v **Gorici** na **Kornu št. 1.**

Kdor želi, da se cenitev izvrši, naj se blagohotno na goričmenovanega v tej zadevi obrne, ker je pripravljen vse potrebno ukreniti. 6754

Turška Feliks Urbanc naznaja, da je po težki mučni bolezni preminul 20. sept. njen zvesti sotrudnik

Janko Kovačič

v starosti 20 let.

Pogreb se bo vršil v četrtek ob 1/2 2. iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 20. septembra 1921.

Brez posebnega oznanila.

Martin in Marija Kovačič naznaja, da je v svojem koku v imenu svojih otrok prežalostno vest, da je njun iskreno ljubljani in dobi sin, oziroma brat, gospod

Ivo Kovačič

trg. sotrudnik pri F. Urbancu

danes, 20. septembra 1921 no dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspi.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v četrtek, 22. septembra ob 1/2 2 popoldne iz mrtvašnice deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Bodi mu prijazni spomini!

Glaboko - Brezice - Ljubljana, dne 20. sept. 1921.

+

Potr globeke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm pretresljivo vest, da je naša iskrenoljubljena soproga, sestra, teta in sestrična, gospa

Marija Podlogar roj. Somrak

gostilničarka in posestnica

v torek ob 1/2 10 uri dopoldne po daljšem bolehanju, previdena s tolažili sv. vere, v starosti 38 let Bogu udana preminula.

Pogreb drage rajnice se bo vršil v četrtek ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče.

Bodi ji prijazni spomini!

VELIKE LAŠČE, dne 20. septembra 1921.

Franz Podlogar, soprog.

Franja omož. Koržan,
Anka in Nežka, sestre.

Ivan, brat, v Ameriki.
Vsi ostali sorodniki.

Prodajam dve kozi

švicarske pasme, 8 rabljenih oken s šipami, in 4 kolesni ročni vozček po zelo ugodni cen. **Polše, Ljubljana, Reber št. 15.** 6697

Kupim kroglice

za ruski biljard, kroglice za kegljice (Lignum sanctum). Ponudbe na **Dražek Bohorčeva ul. 9.** 6700

Privatni uradnik,

samec, soliden liče za takoj mebljavno sobo. Ponudbe je poslati pod šifro „Korespondent“ na trdnjo **Ivan Jelačin, Ljubljana.** 6723

Pozor!!!

Kdo mi takej ponudi 300.000 do 400.000 K, da prevzamem dobro dobo staro trgovino. Poslilo potrebujem samo za 6 mesecev ter mu obrestujem po 50% Resne ponudbe pod „Takoj 6726“ na upravo Slov. Naroda. 6726

Inteligentni gospod

srednjih let, vajena vsega gospodinstva in kuhanja, liče mesta gospodnje k samostojnemu gospodu. Gre tudi na večje poslovstvo. Ponudbe pod „Vasega va ena 6643“ na upravo Slov. Naroda. 6643

Proda se spalnica

bolje vrste, nova fazona, z veliko steno, kompletno, ter drugo razno pohištvo, tudi kompletno, radi pomankanja prostora, po zelo nizki ceni. **Ivan Andrič, mizar, Kolizej, Gosposvetska cesta 13, prithizej, vrata 38.** 6619

Ženska pisarniška moč

v vseh pisarniških delih dobro izvečena, liče mesta za dop. ali popoldanske ure. Reflektira samo na stalno službo. Dopis pod „Vestnost 6598“ na upravo Slov. Naroda. 6598

KUPIM DRVA.

Obvezne ponudbe z dobavnim časom je poslati na **J. Pogačnik, Dalmatnova ulica 1.** 6622

Prodasta se

dva lepa konja, 8 let stara, rjave barve 170 cm visoka, brez nadeke ter izvrstna za težo in tek, nadalje v zelo dobrem stanju dve aspol kriti moderni kočiji s kompletno konjsko opremo in enovprežni kočirni voz (Kutschlerwagen). Ogleda se pri **Ludoviku Smole, Sevnica.** 6695

V vaspitnom zavodu (vzgojevališču) **J. Metovičke u Nišu Srbija** je izpraznjeno mesto ene

učiteljice za klavir in ene za računalniške delo. Gospodine, ki žele dobiti ta mesto, naj se po natančnejši rojasnila obrnejo na g. **Giorga Jovanovića** polkovnika v Kamniku. 6695

Preja iz pavole in ovčje volne

Velika zaloga znamko D · M · C · Dobava vsake količine

Dopis na: **ED. V. TRIESTE, Piazza della Borsa 9.**

Prva ljubljanska preoblikovalnica

klobukov za dame in gospode, nadalje velika izbira kinčanih in praznih damskih klobukov.

Klobučarna in modisterija

Barborč — Završan

Ljubljana, Mestni trg 6 — 7. 6266

Pozor! Kožari, Postolari, opančari, remenari, Pozor! skladište kože

SCHREIBER i MAYER, Zagreb

Jurišićeva ulica 24.

Telefon 2 — 81.

preporuča svoje bogato skladište kože te postolarskih, opančarskih, remenarskih i svih vrst u struku zasječajucih potrebština.

Tvorničke cijene. Solidna i brza podvorb

Banka sprejme

bančnega uradnika

s prakso ter

praktikanta.

Ponudbe pod „Banka 6669“ na upravo Slov. Naroda.

Slike

dr. Tavčarja

se dobijo

v Narodni knjigarni

Pri večjem odjemu primeren popust.

Vizitke, kuverte in pisemski

papir s firmo kakor vsako-

:: uršine druge fiskovine ::

izvršuje točno

„Narodna fiskarna“.

Naročila sprejema tudi „Narodna knjigarna“.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za lvarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: **PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Munška ulica 19.**

Za inseratni del odgovoren Valentin Kopitar